

Eesti elanike piiriülesed ostud Lätist 2017. aastal

5. Märts 2018

- Tõsisem piirikaubandus Lätiga sai alguse 2016.aastast ja käivitajaks oli 2015.a veebruaris aset leidnud 15% aktsiisitõus, mis oluliselt mõjutas kange alkoholi jaehinda
- Alkoholi tarbimise näitaja leidmisel vajalik arvestada ka elanike piiri tagant ostetud alkoholiga (2016.a liitsime juurde 0,6 l abs.alkoholi täikasvanud elaniku kohta)
- Piirikaubandus ei piirdu enam alkoholiga, vaid kasvavas mahus on lisandunud teised aktsiisikaubad ja muud kaubad
- Riigile on tekitatud oluline maksukaotus (aktsiisid + käibemaks + ettevõtlusest laekuvad maksud)
- Aktsiisipoliitika on olnud lihtsustatud ja eelduseks on olnud, et maksmäära tõstmine toob kergelt suurema laekumise, millega on võimalik katta eelarveauke

Aktsiisipoliitika

Jaehinna
tõstmine ja selle
läbi tarbimise
vähendamine

Võrdlus naaberriikide
jaehindadega, et
vähendada oma elanike
piirikaubandust

Tarbijate käitumine

Võimalik varimajandus

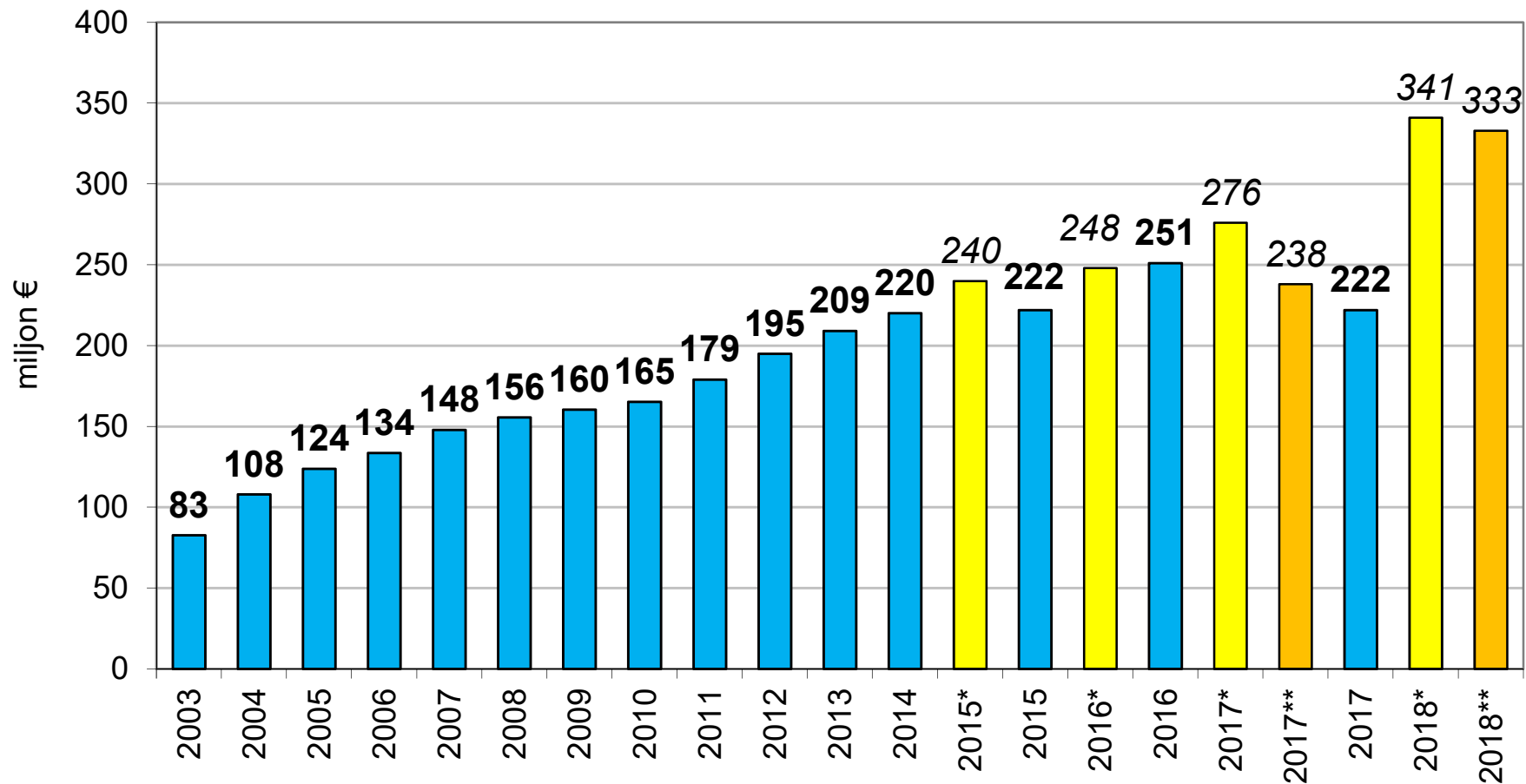
Riigi maksutulud

Ettevõtjate käitumine ja mõju ettevõtlusele

Ärisektori rahvusvaheline konkurentsivõime

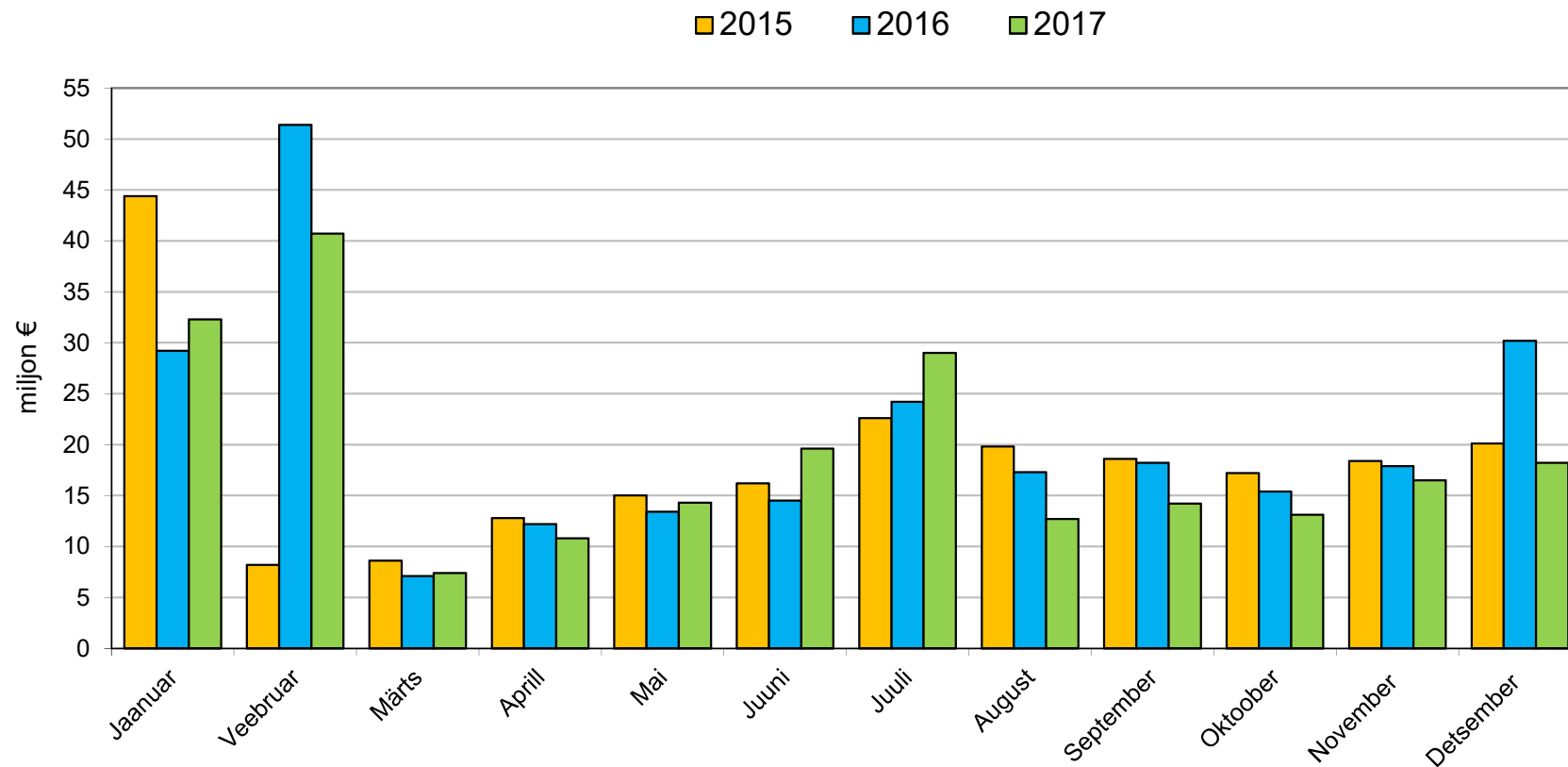
Alkoholi aktsiisitulud (miljon €)

Aktsiis tõusis 2015. jaanuar 15%, 2016. veebruar 15%, 2017.veebruar 10%, 2017 juuli õlu 70%

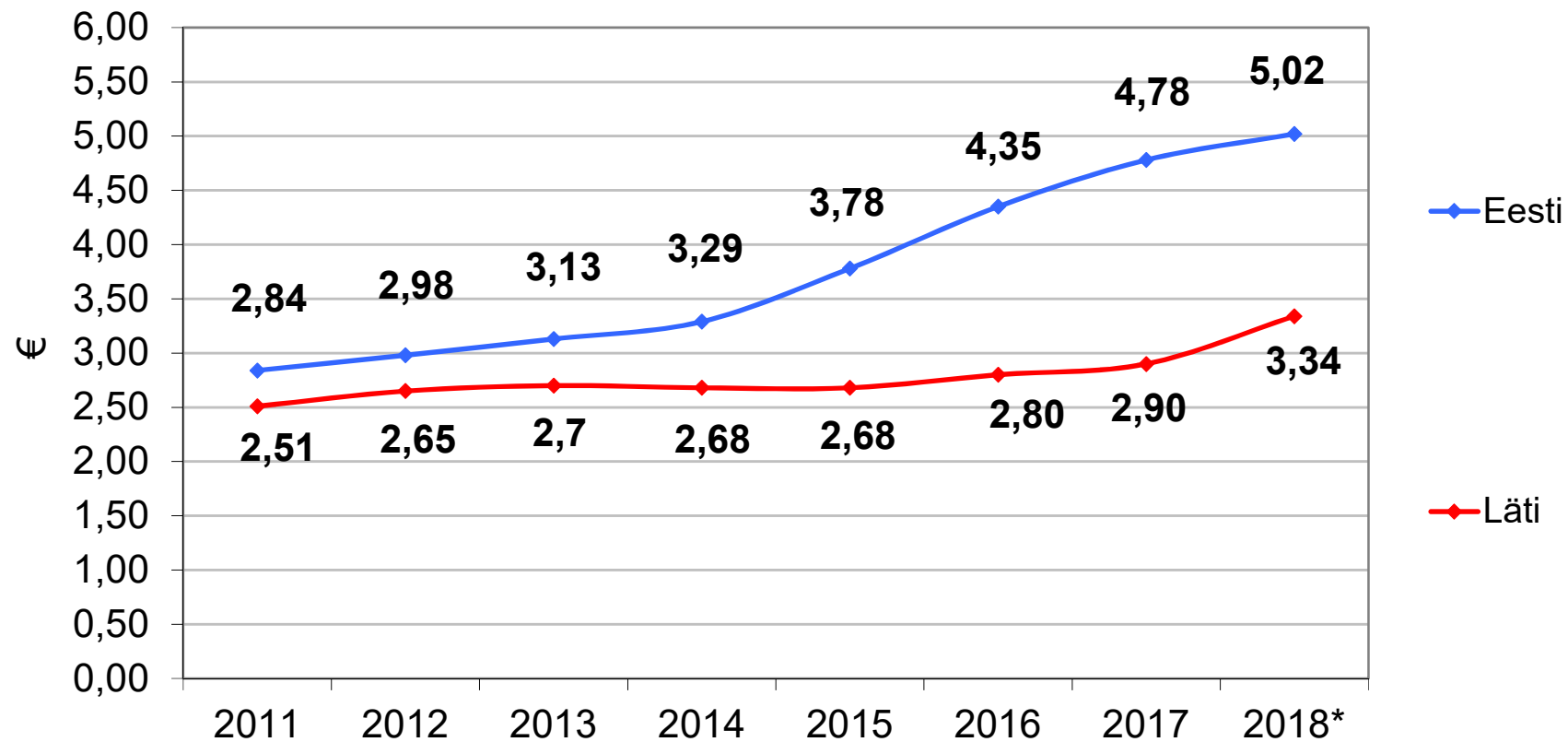

Rahandusministeerium * prognoos ** korrigeeritud prognoos;
Alates 2017. aastast tekkepõhine aruandlus, eelnevad aastad kassapõhine aruandlus

Alkoholi aktsiisitulude laekumine 2015-2017

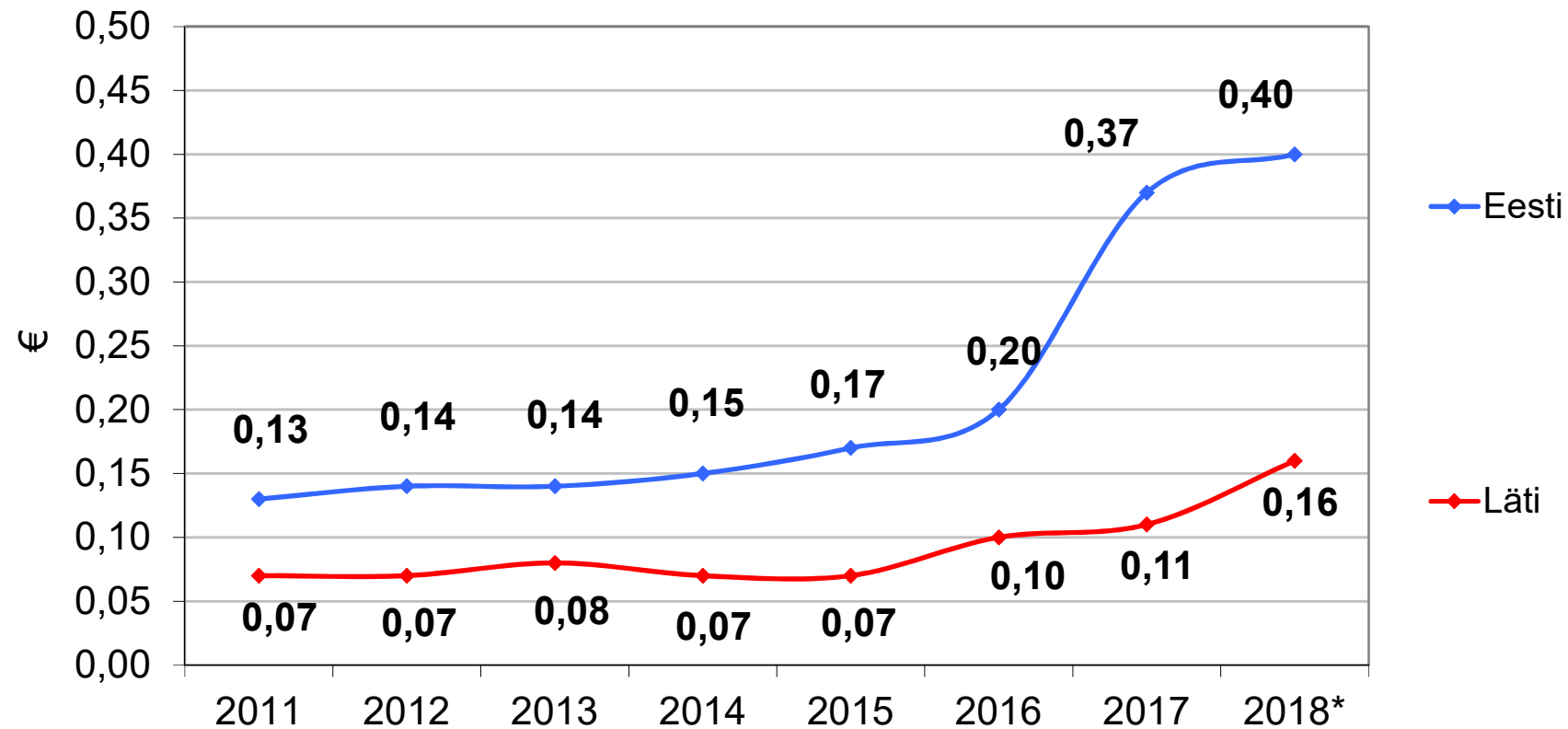

Alkoholiaktsiis 40% kangusega viina 0,5 liitrises pudelis Eestis ja Lätis 2011-2018 (€)

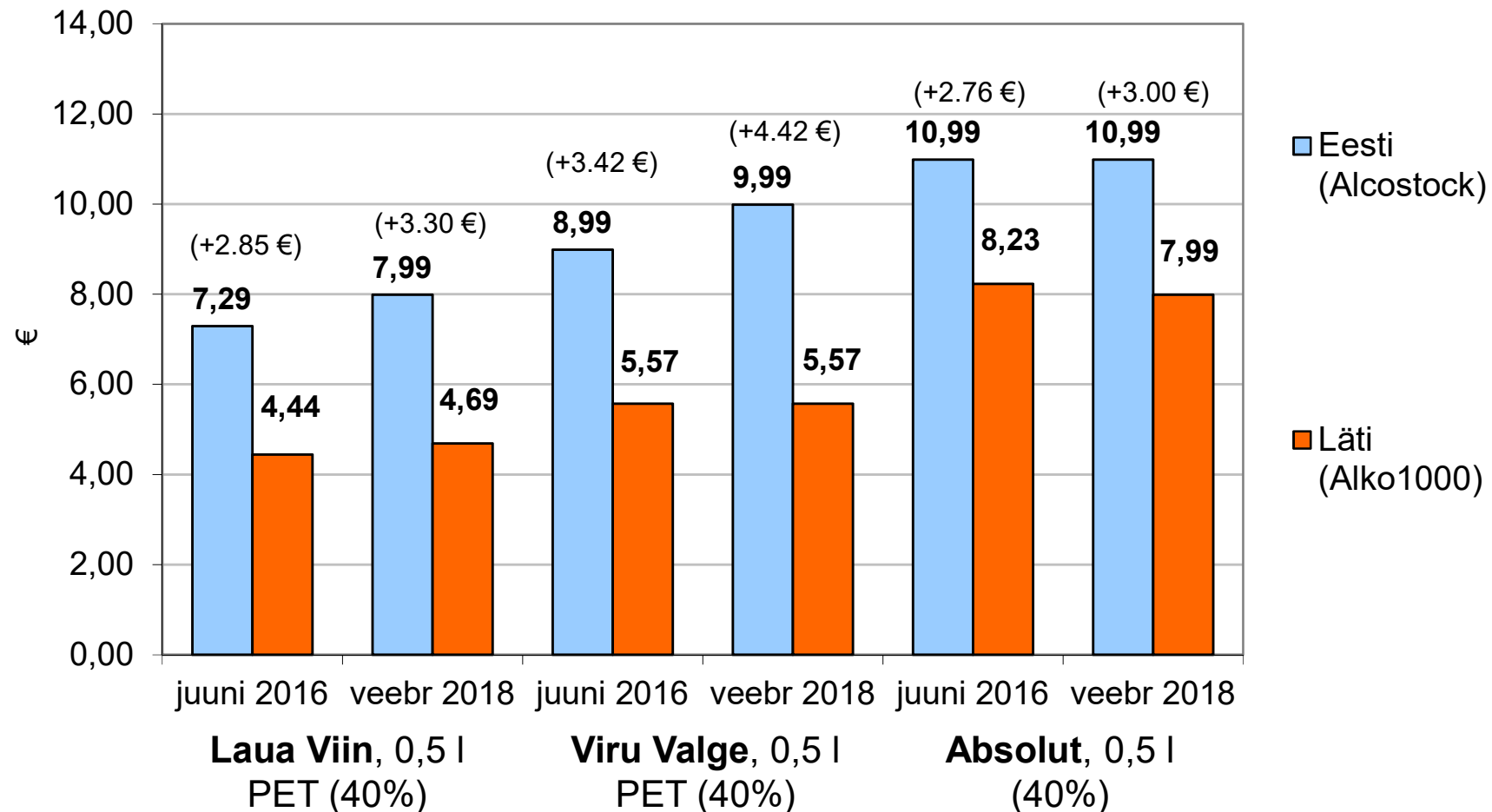
Lätis suureneb aktsiis 1. märtsist

Alkoholiaktsiis 4,7% kangusega õlle 0,5 liitrisel pudelil Eestis ja Lätis 2011-2018 (€)

Lätis suureneb aktsiis 1. märtsist

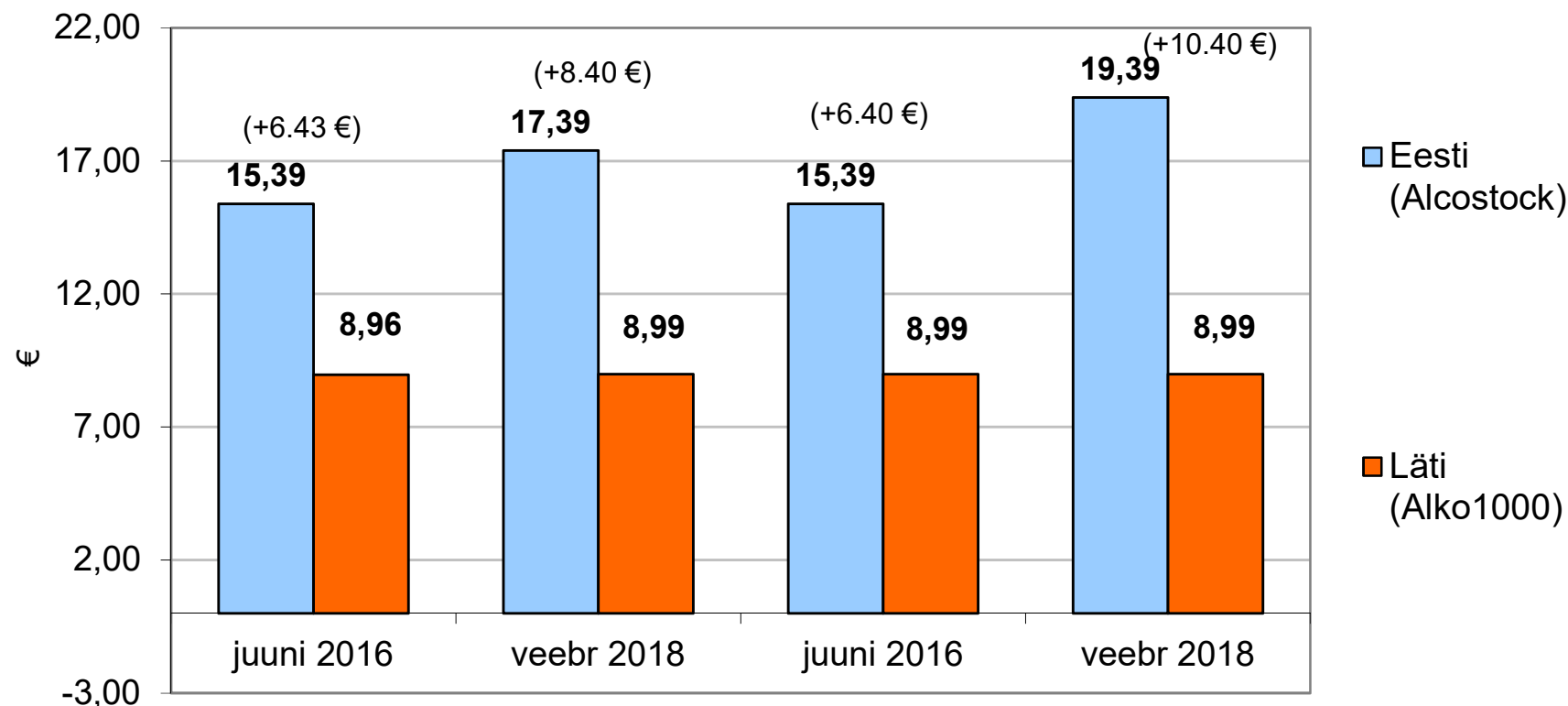
Viina jaehinna muutused Eesti ja Läti piiriäärsetes kauplustes (juuni 2016 ja veebruar 2018, sulgudes hinnaerinevus Lätiga)

Õllekohvri jaehinna muutused Eesti ja Läti piiriäärsetes kauplustes*

(juuni 2016 ja veebruar 2018, sulgudes hinnaerinevus Lätiga)

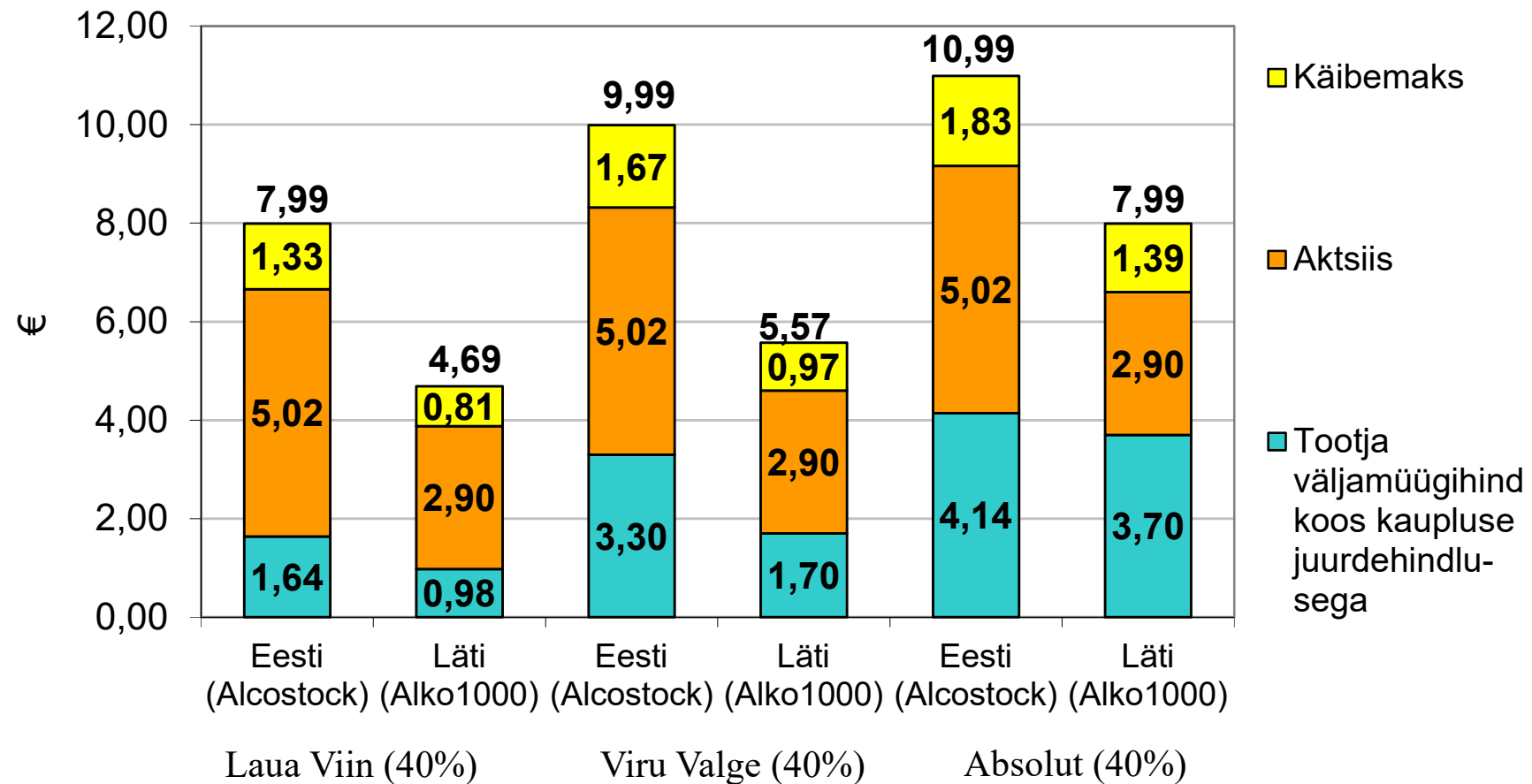

A LeCoq Premium Export,
24x0,33 l (5,2%)

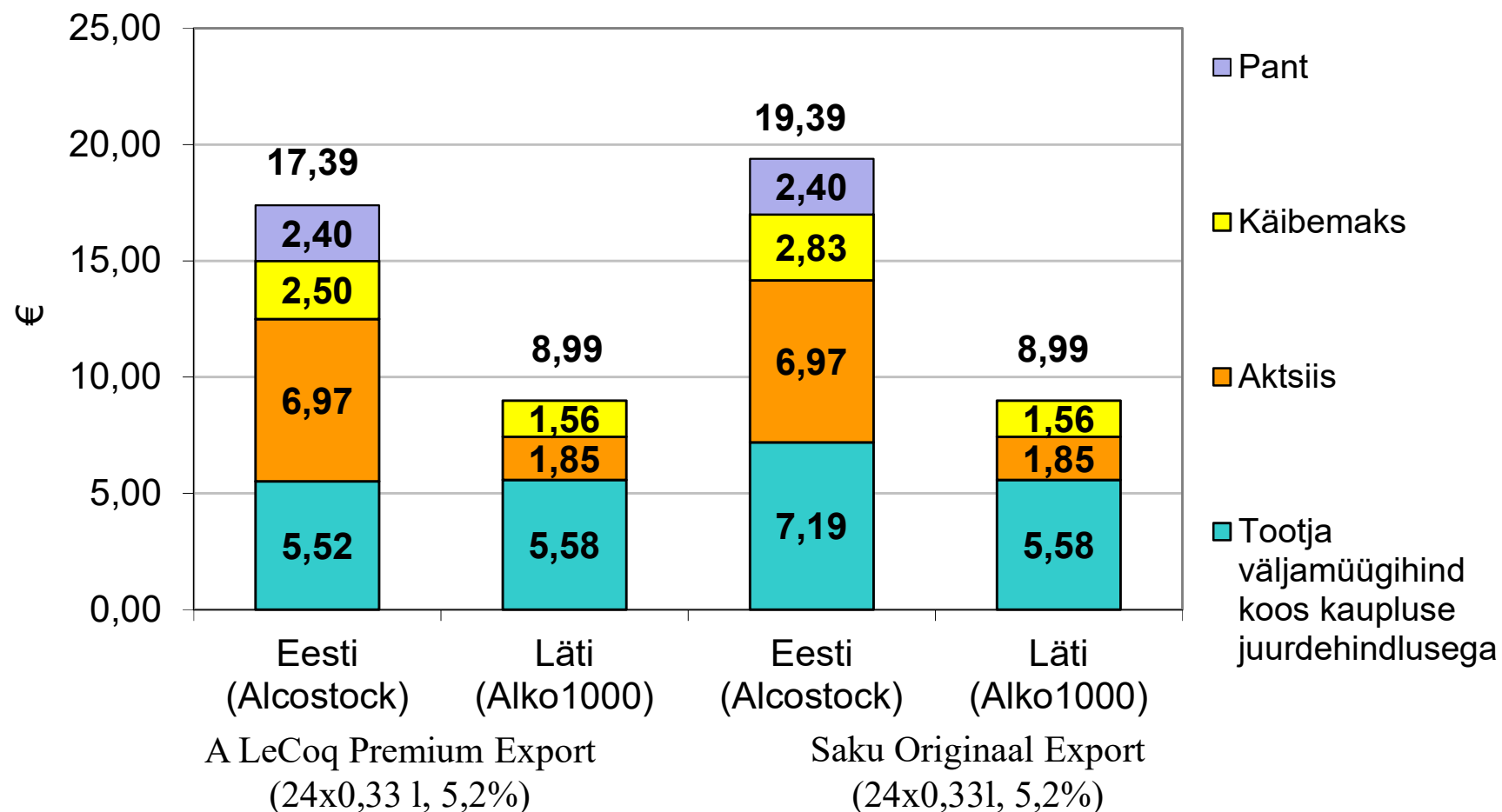
Saku Original Export,
24x0,33 l (5,2%)

* Eesti hind sisaldab panti

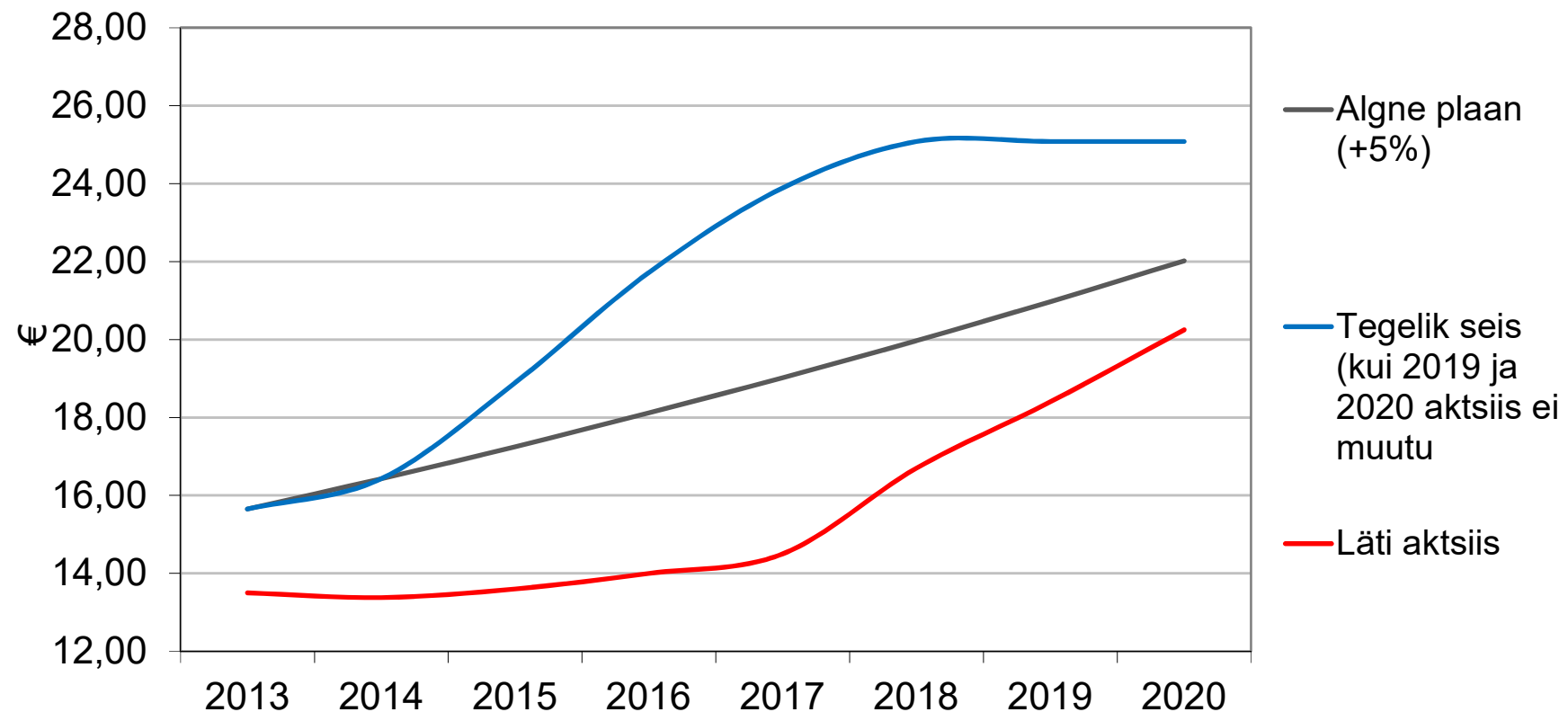
Viina hinnakomponendid Eesti ja Läti piiriäärsetes kauplustes veebruaris 2018 (€/0,5 l)

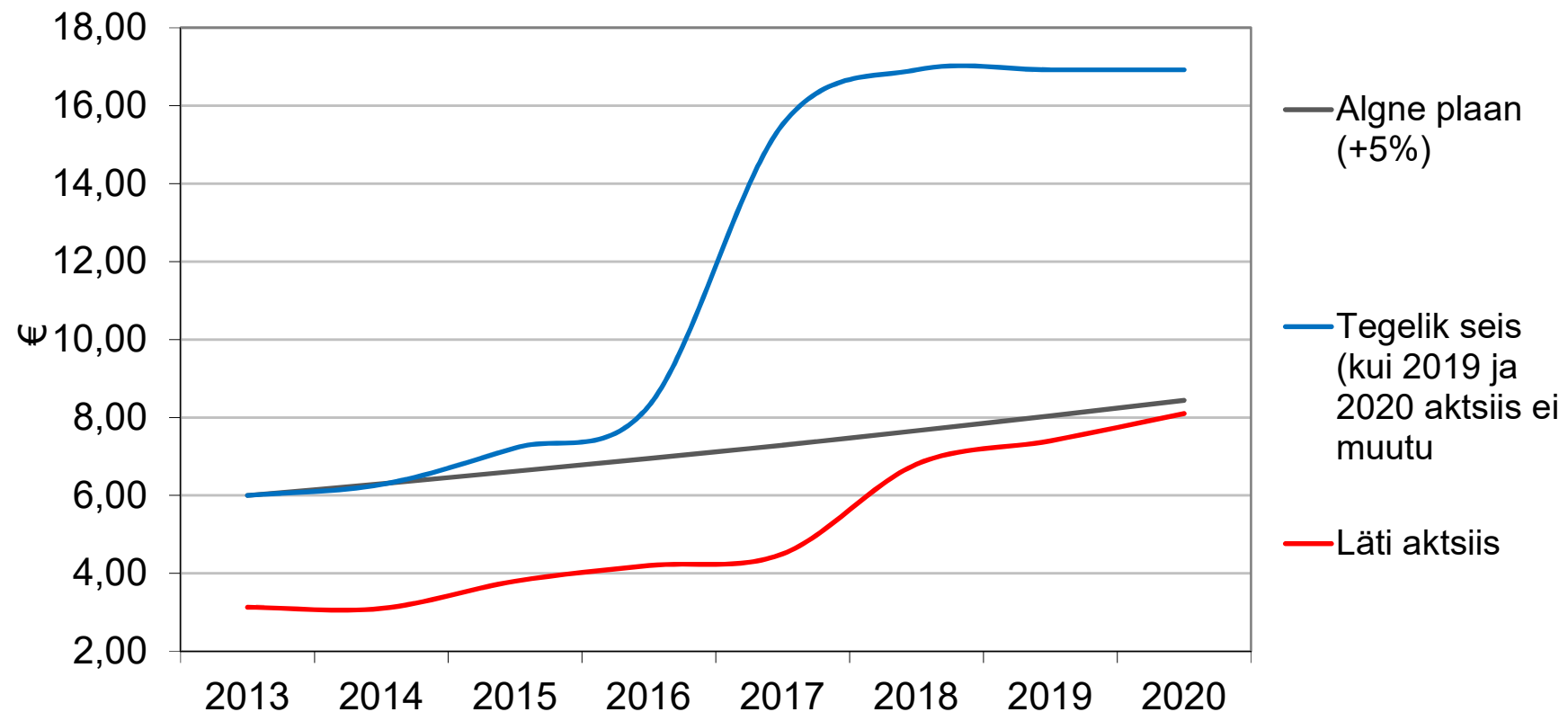
Õlle hinnakomponendid Eesti ja Läti piiriäärsetes kauplustes veebruaris 2018 (€)

Kange alkoholi aktsiisimäärade algne muutmise plaan ja tegelik muutumine ning võrdlus Läti aktsiisimääradega (eurot liitri absoluutalkoholi kohta)

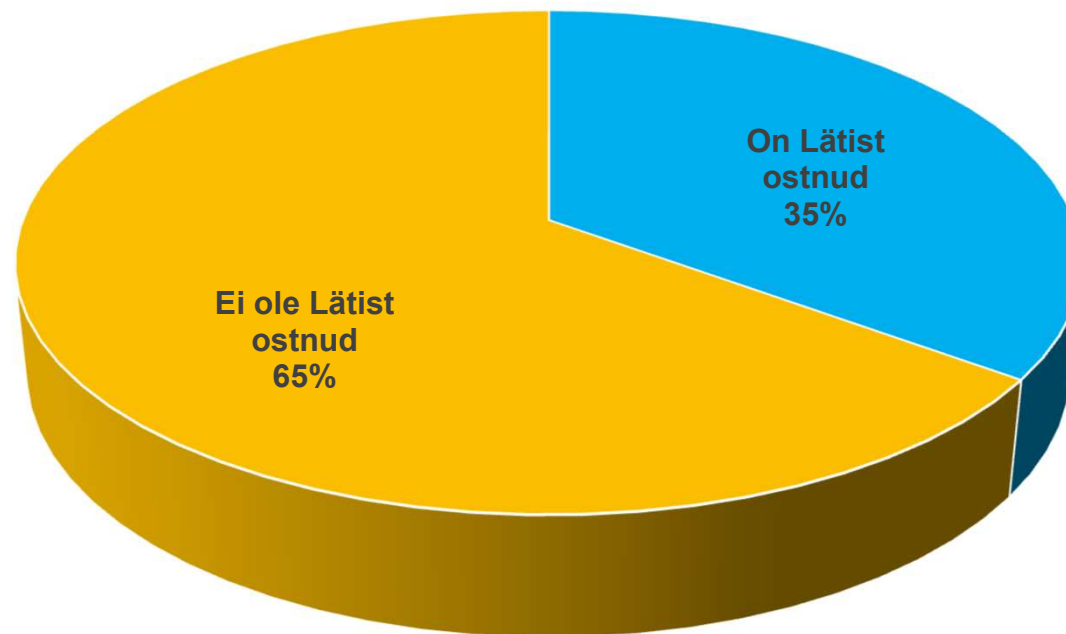

Õlle aktsiisimäärade algne muutmise plaan ja tegelik muutumine ning võrdlus Läti aktsiisimääradega (eurot liitri absoluutalkoholi kohta)

Alkohoolsete jookide ostmine Lätist 2017. aastal (% vastanutest)

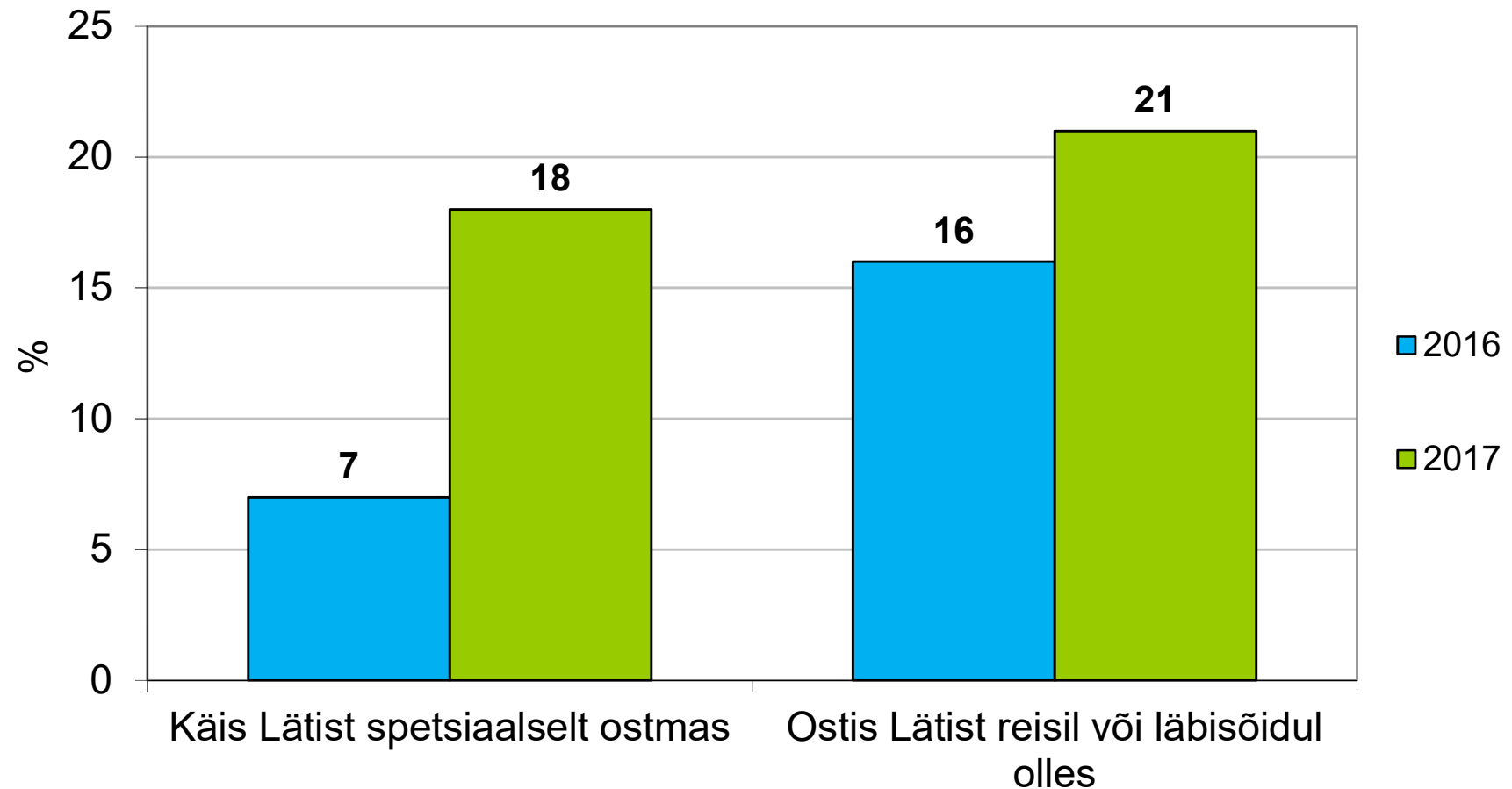
Lätist ostjate osakaal on aastaga suurenenud 66%

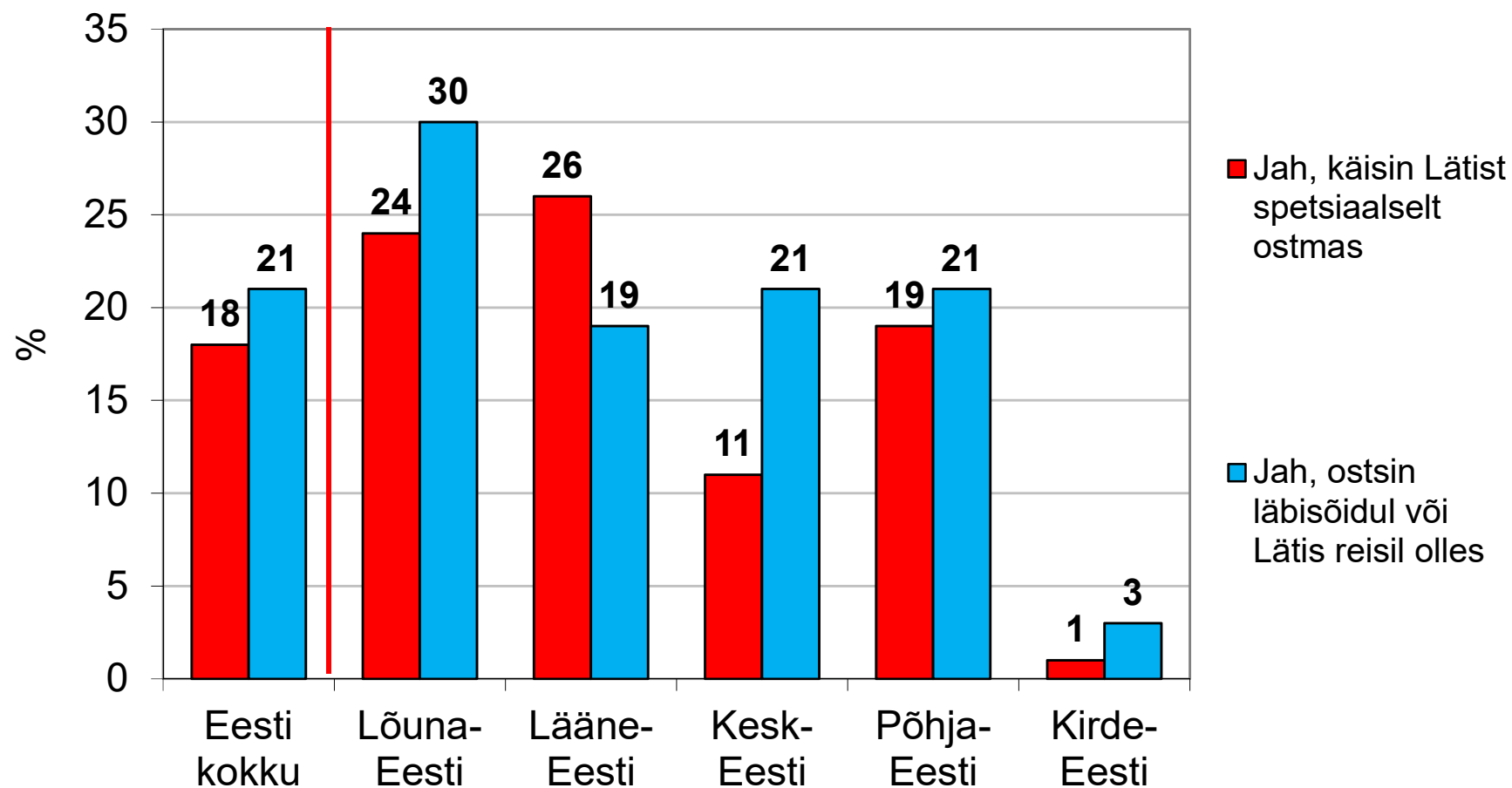
2016. aastal ostis Lätist 21% ja ei ostnud 79%

Alkoholsete jookide ostmine ostuviisi järgi 2016. ja 2017. aastal (% vastanutest)

Spetsiaalselt Lätist alkoholi ostnute osakaal kasvas enam kui 2,5 korda

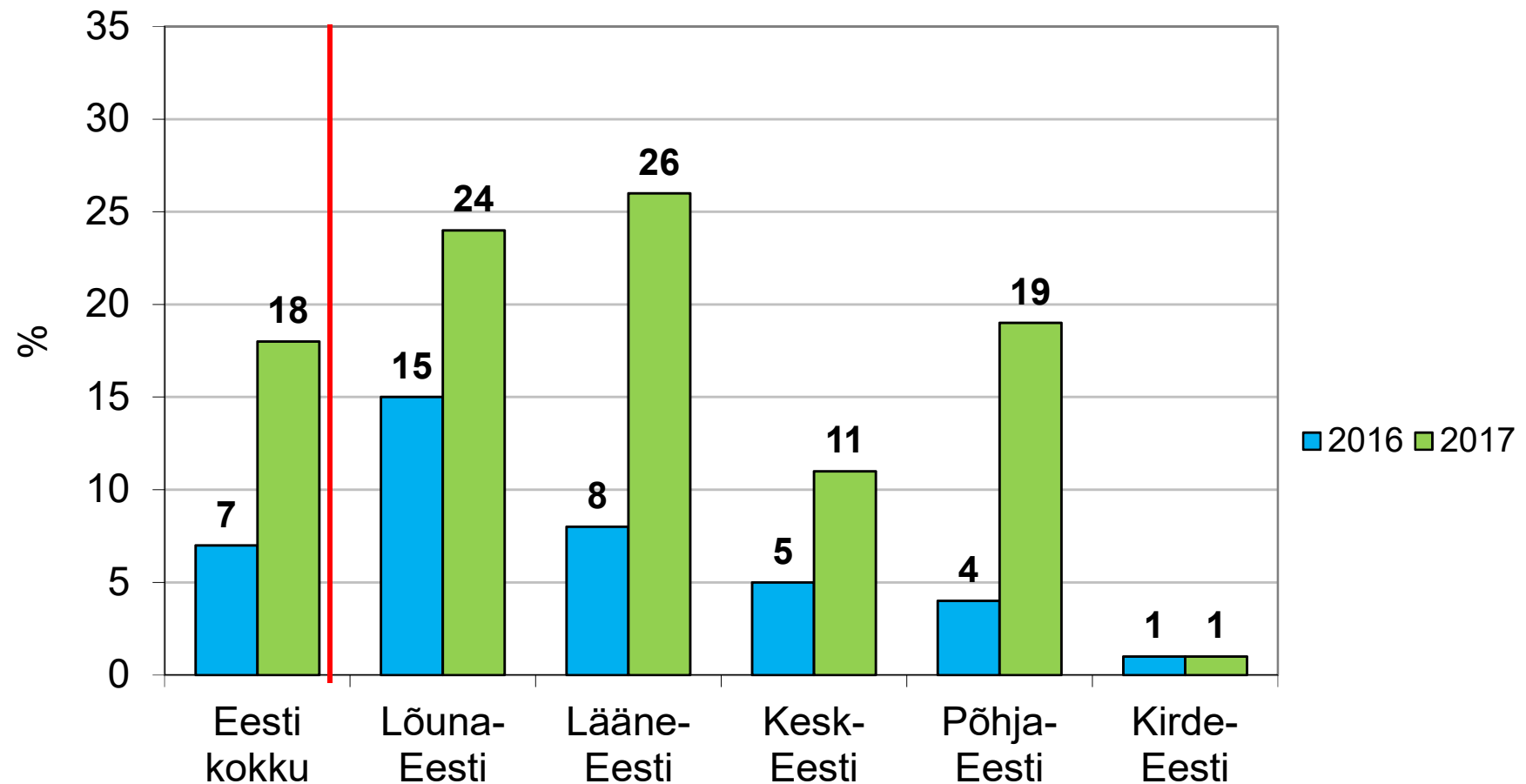

Alkoholsete jookide ostmine elukoha järgi 2017 (% vastanutest)

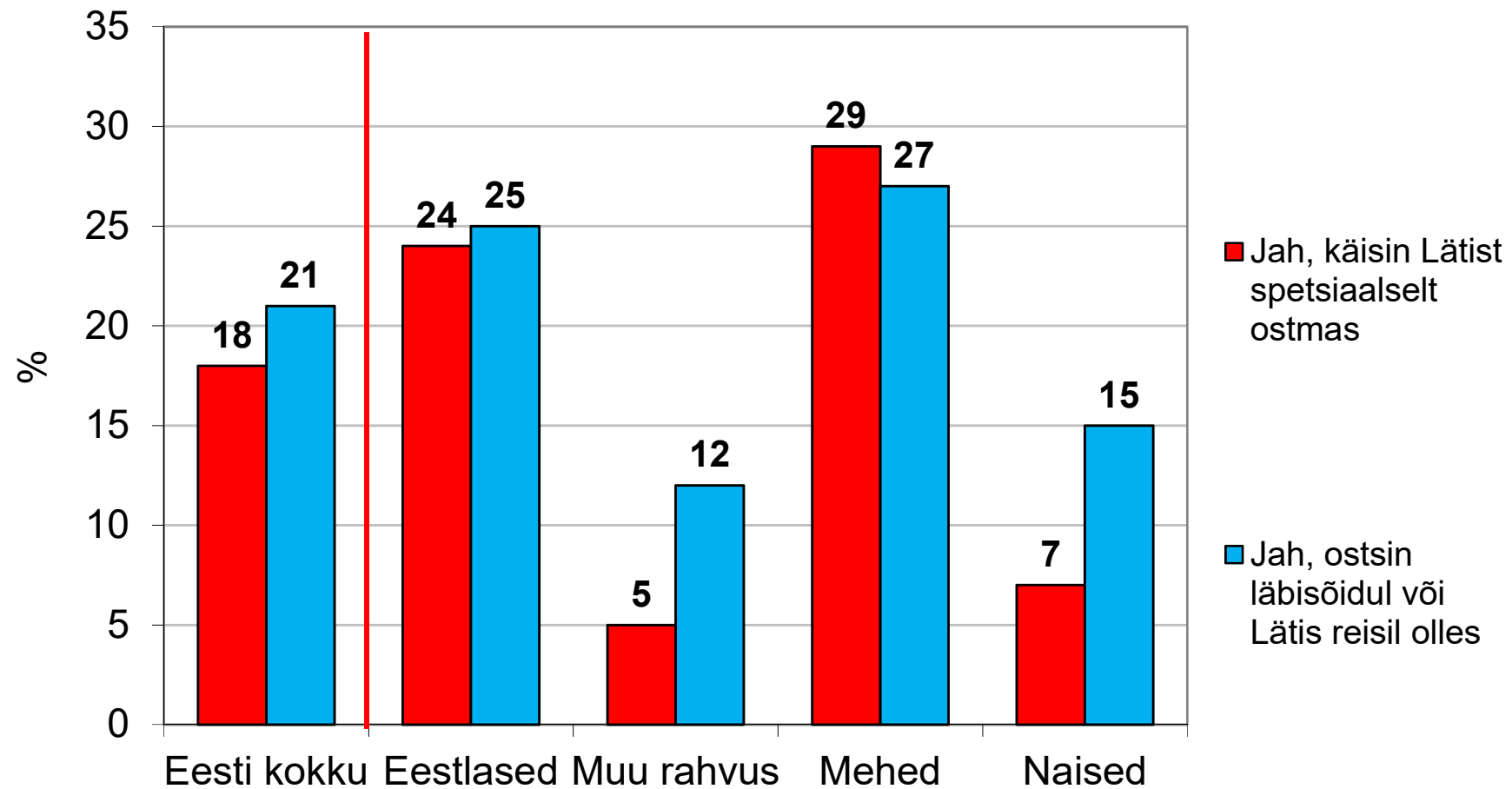

Spetsiaalselt alkoholsete jookide Lätist ostmas käimine elukoha järgi (2016 ja 2017, % vastanutest)

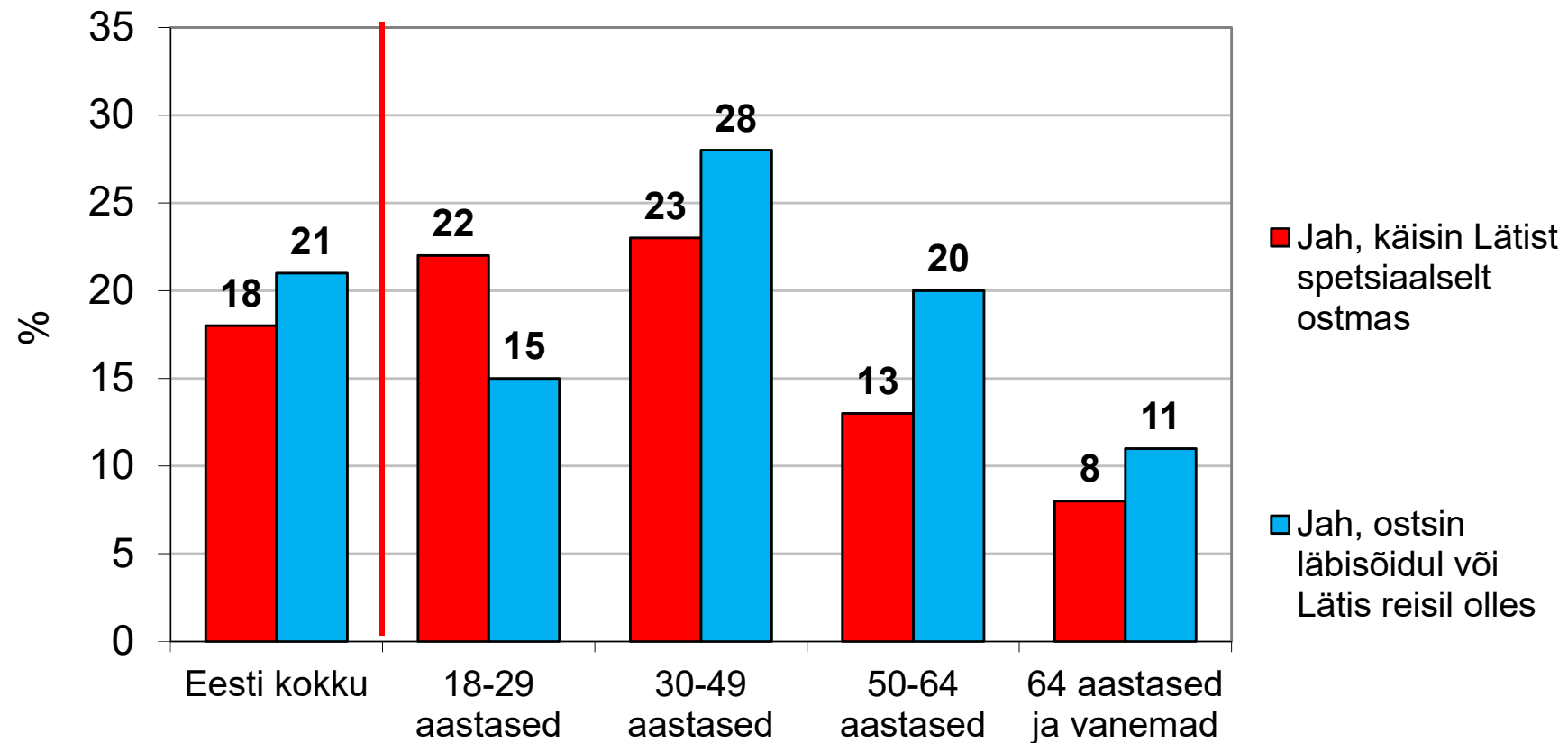

Alkoholsete jookide ostmine rahvuse ja soo järgi 2017 (% vastanutest)

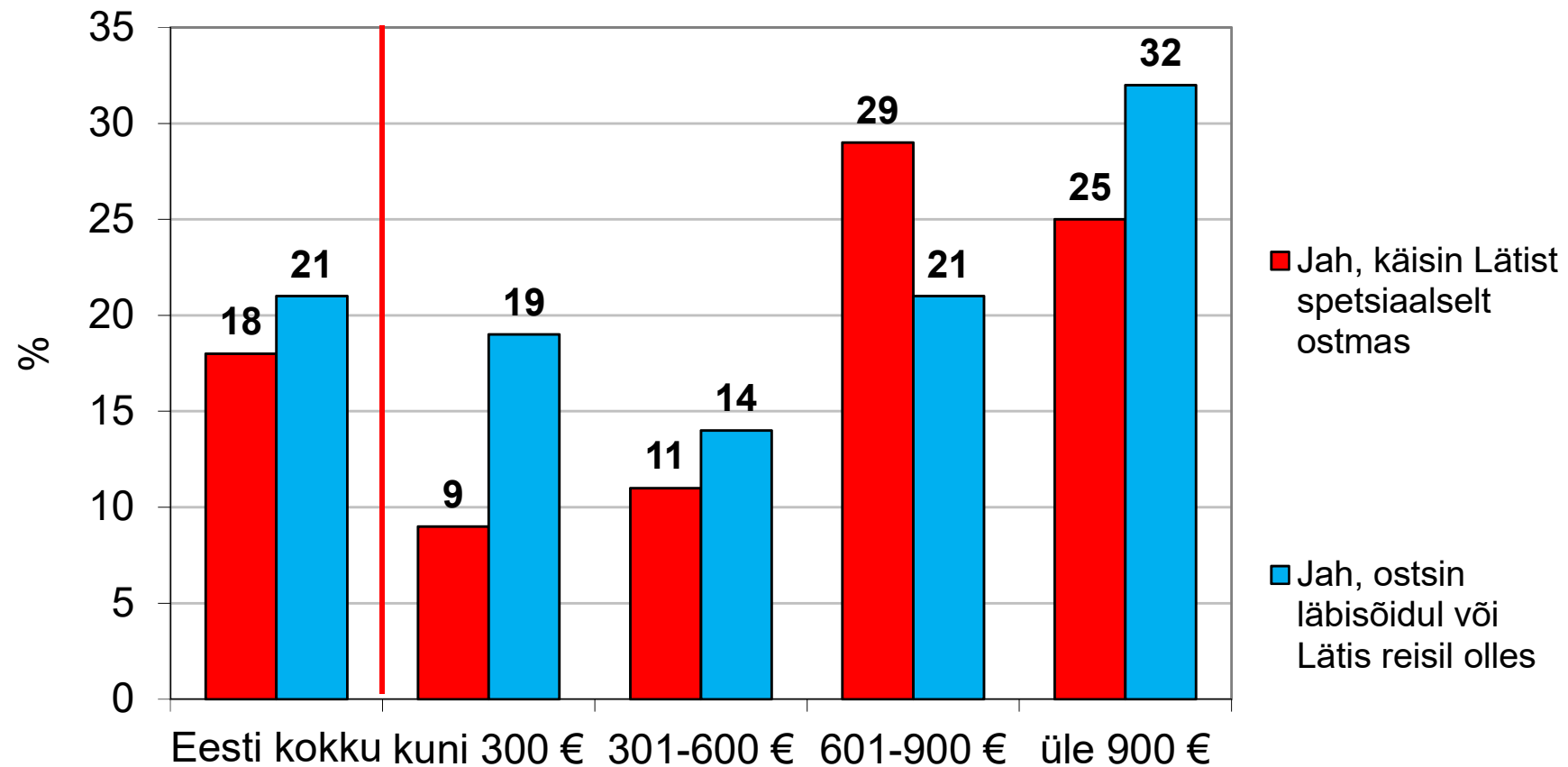

Alkoholsete jookide ostmise vanuse järgi 2017 (% vastanutest)

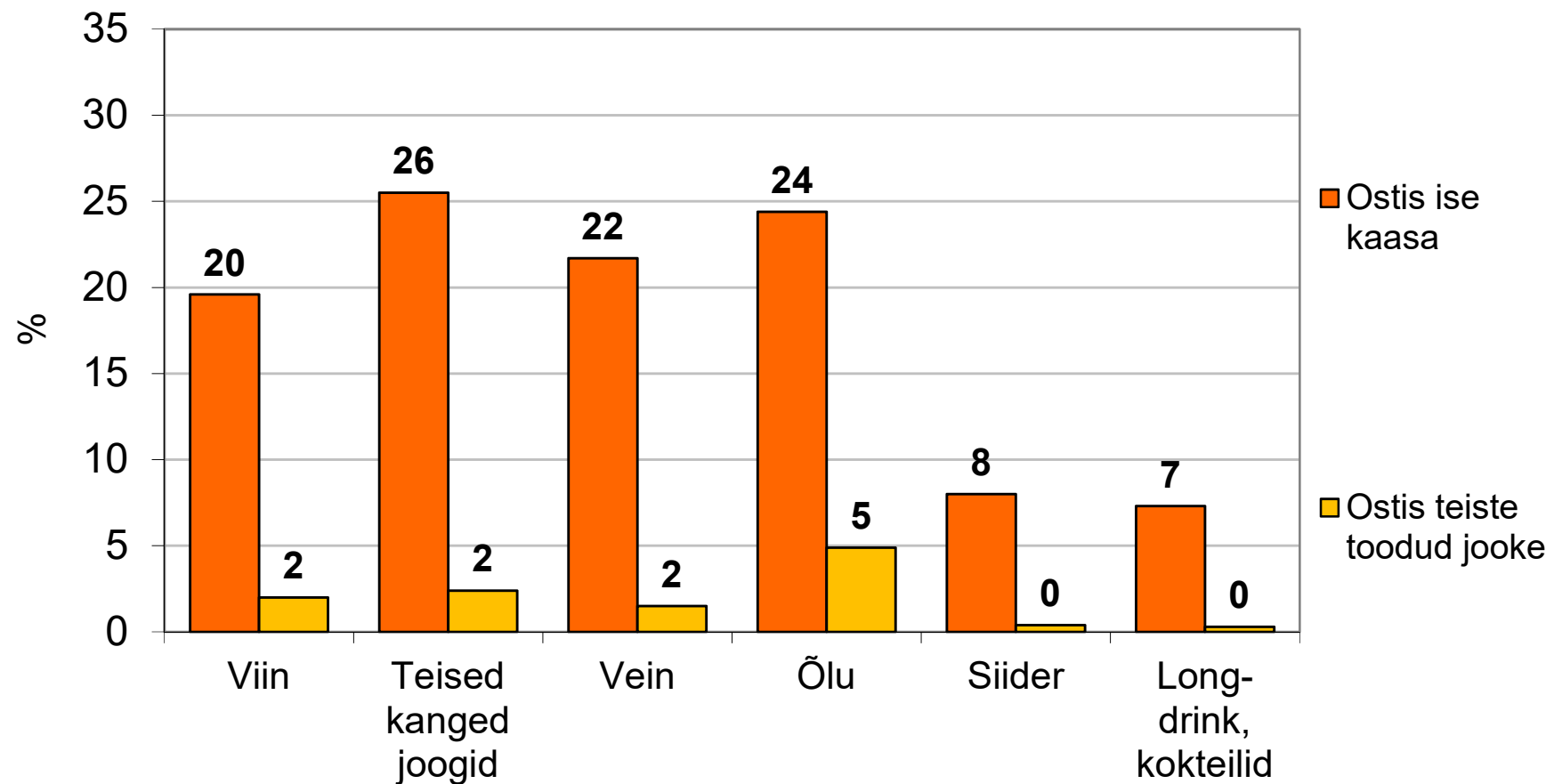
Kõige aktiivsemalt käivad Lätis keskealised ja nooremad inimesed

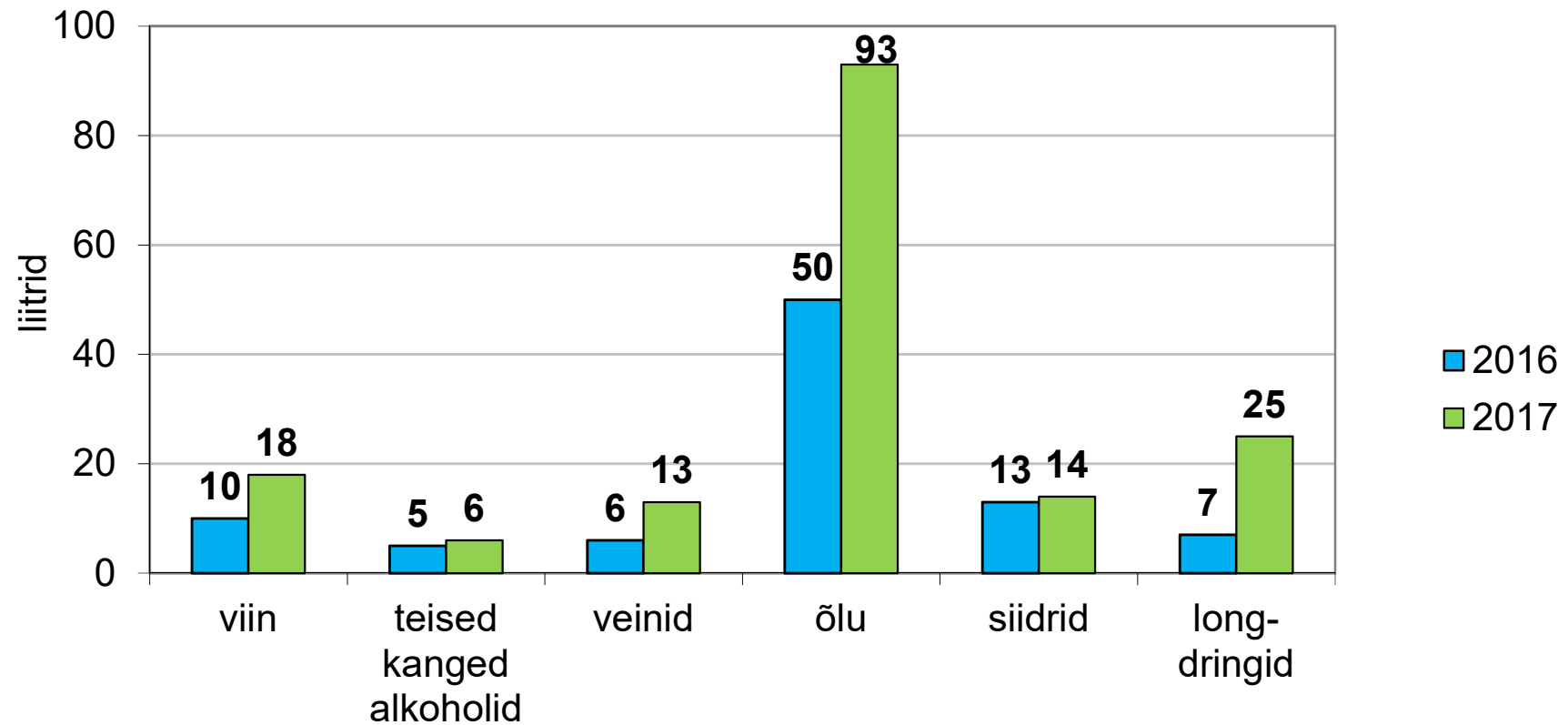
Alkoholsete jookide ostmise netosissetuleku järgi ühe pereliikme kohta 2017 (% vastanutest)

Ise või teiste kaudu välismaalt alkoholsete jookide ostmine joogigruppide järgi 2017. aastal (% kõigist küsitlusele vastanutest)

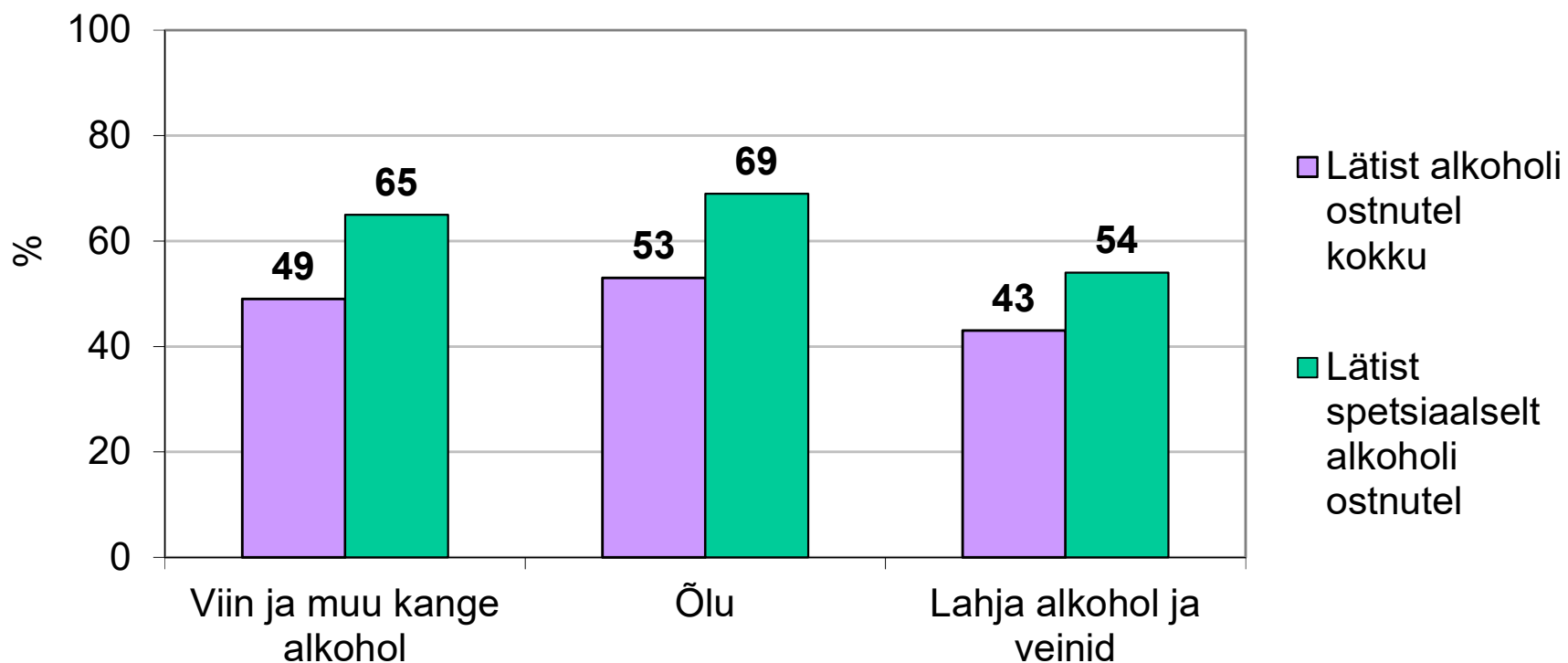

Keskmesed alkoholi ostukogused Lätist 2016. ja 2017. aastal (liitrit antud joogi ostja kohta aastas)

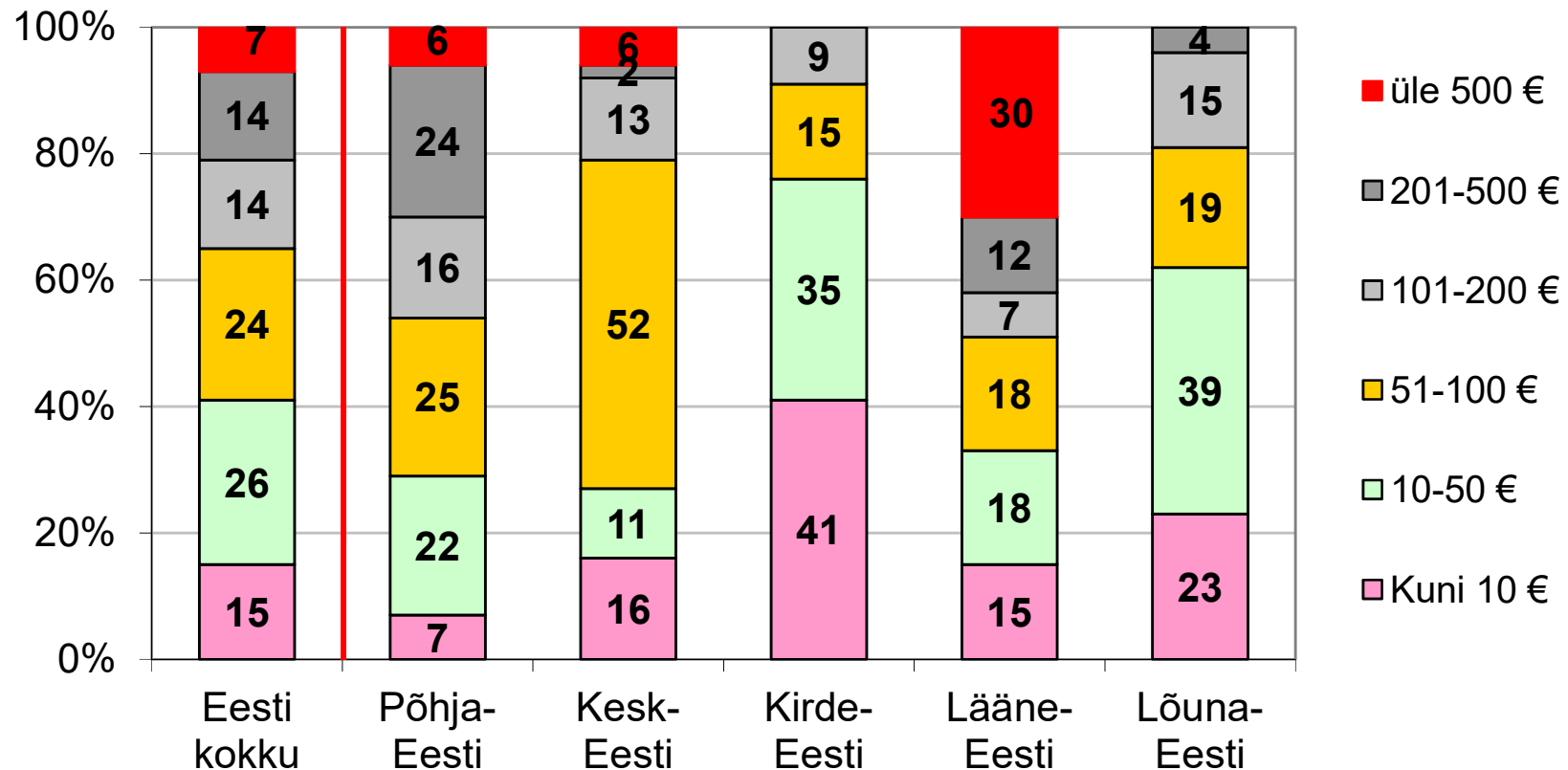
Keskmine Lätist ostetud alkoholi osakaal kõigist alkoholiostudest 2017. aastal (%)

Lätist alkoholi ostnutel moodustavad kange alkoholi ja õlleostud ligi poole kõigist vastava joogi ostudest; spetsiaalselt Lätist alkoholi ostnutel moodustab see ligi 2/3

Keskmise alkoholiostusumma jaotus ühe Läti reisi jooksul elukoha järgi 2017. aastal

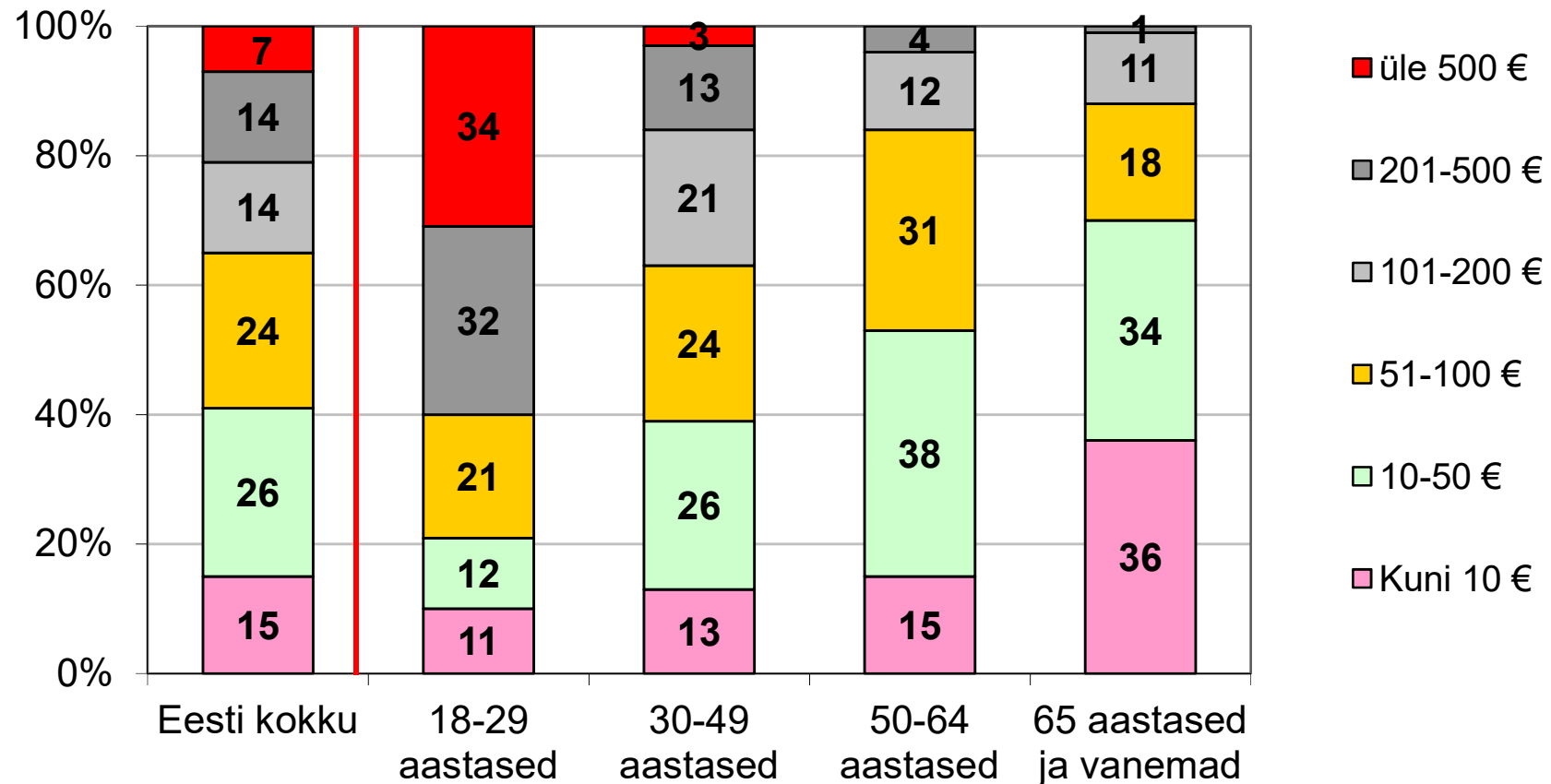
Lätist alkoholi ostnutest pooled kulutasid ühe reisi jooksul alkoholile 10-100 eurot. 7% ostjatest kulutas üle 500 euro, Lääne-Eesti elanikest 30%

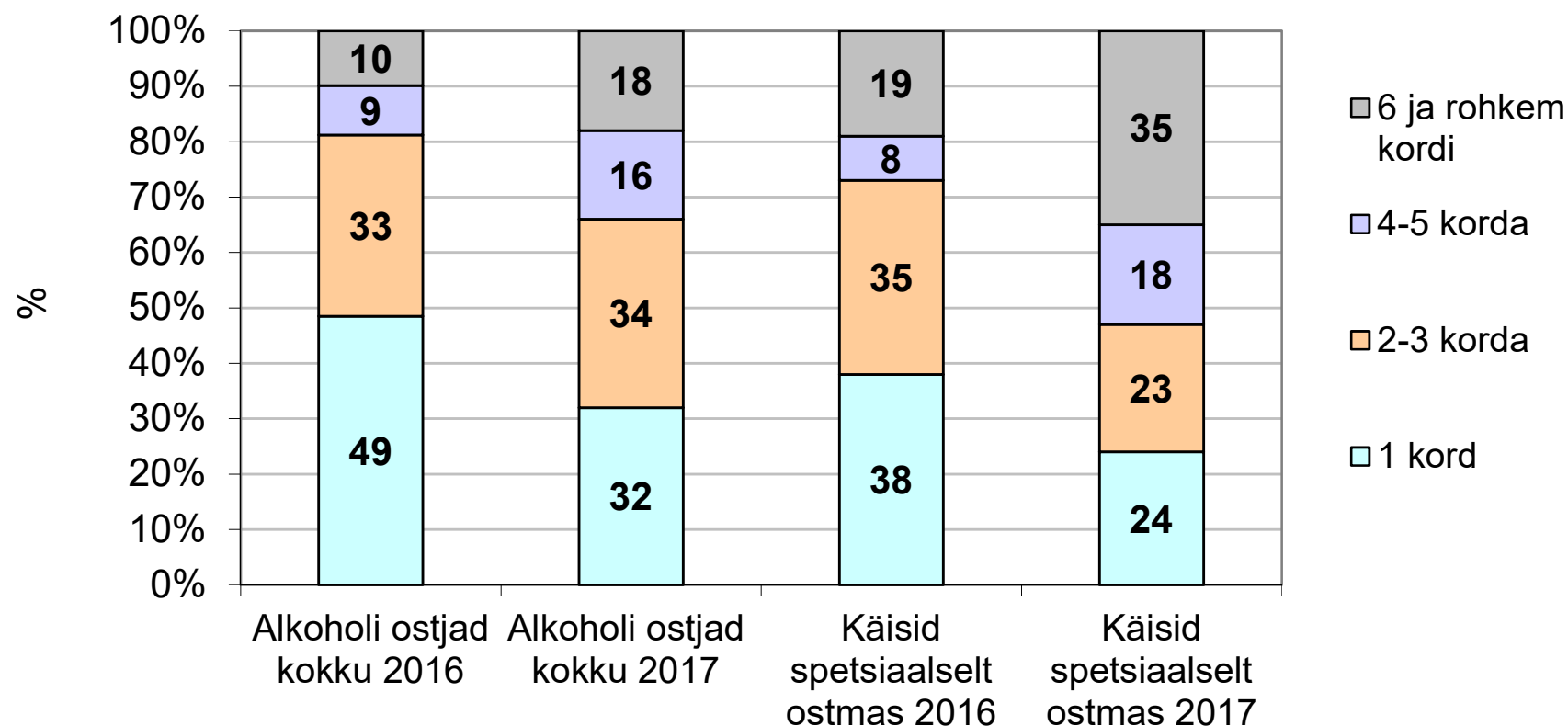
Keskmise alkoholiostusumma jaotus ühe Läti reisi jooksul vanuse järgi 2017. aastal

34% 18-29 aastastest Lätist alkoholi ostnutest kulutas ühe reisiga üle 500 euro

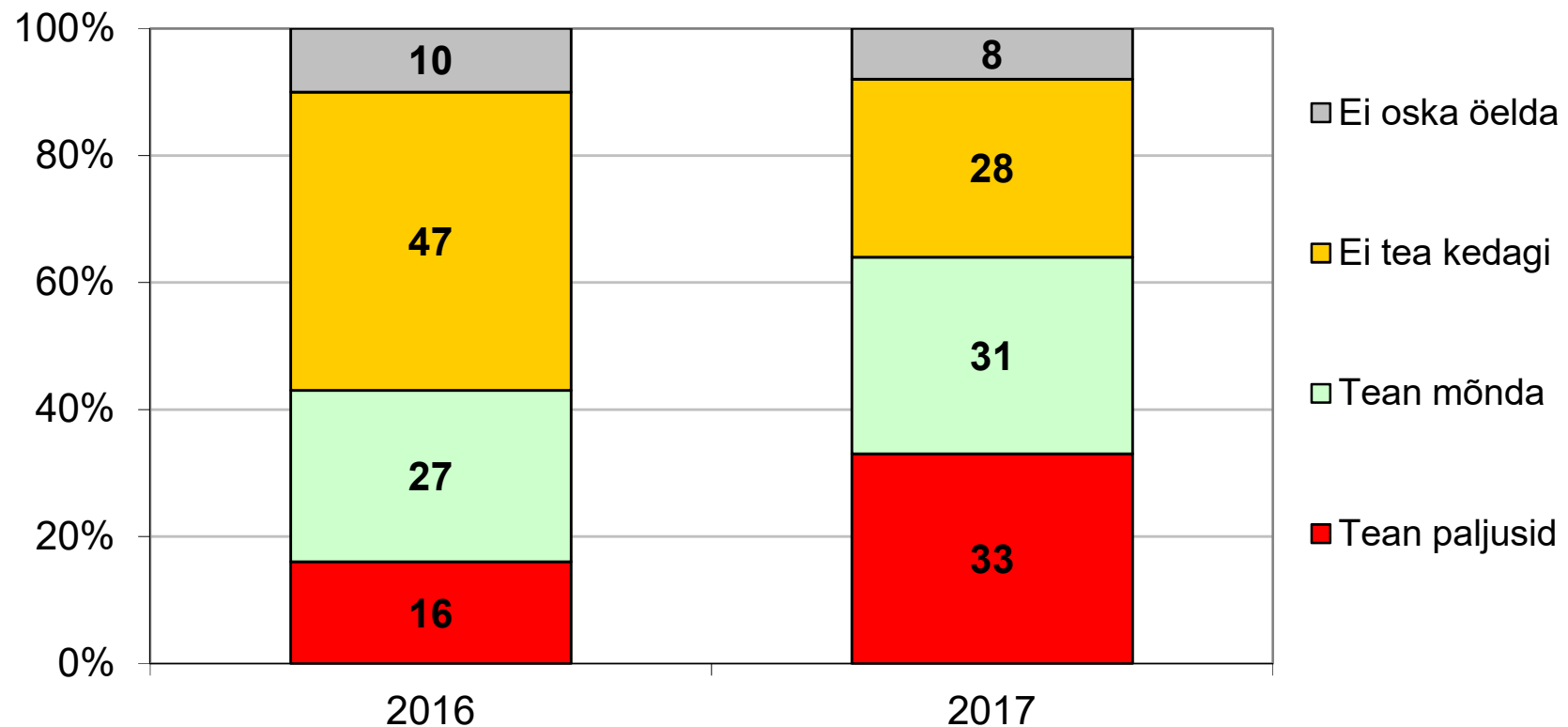
Lätist alkoholi ostmise sagedus 2016. ja 2017.aastal (% Lätist alkoholi ostnud vastanutest)

18% Lätist alkoholi ostnutest oli aastaga alkoholi ostnud 6 või enam korda (2016. aastal 10%). Lätis spetsiaalselt alkoholi ostmas käinutest oli aastaga alkoholi ostnud 6 korda või sagedamini 35% (2016. aastal 19%)

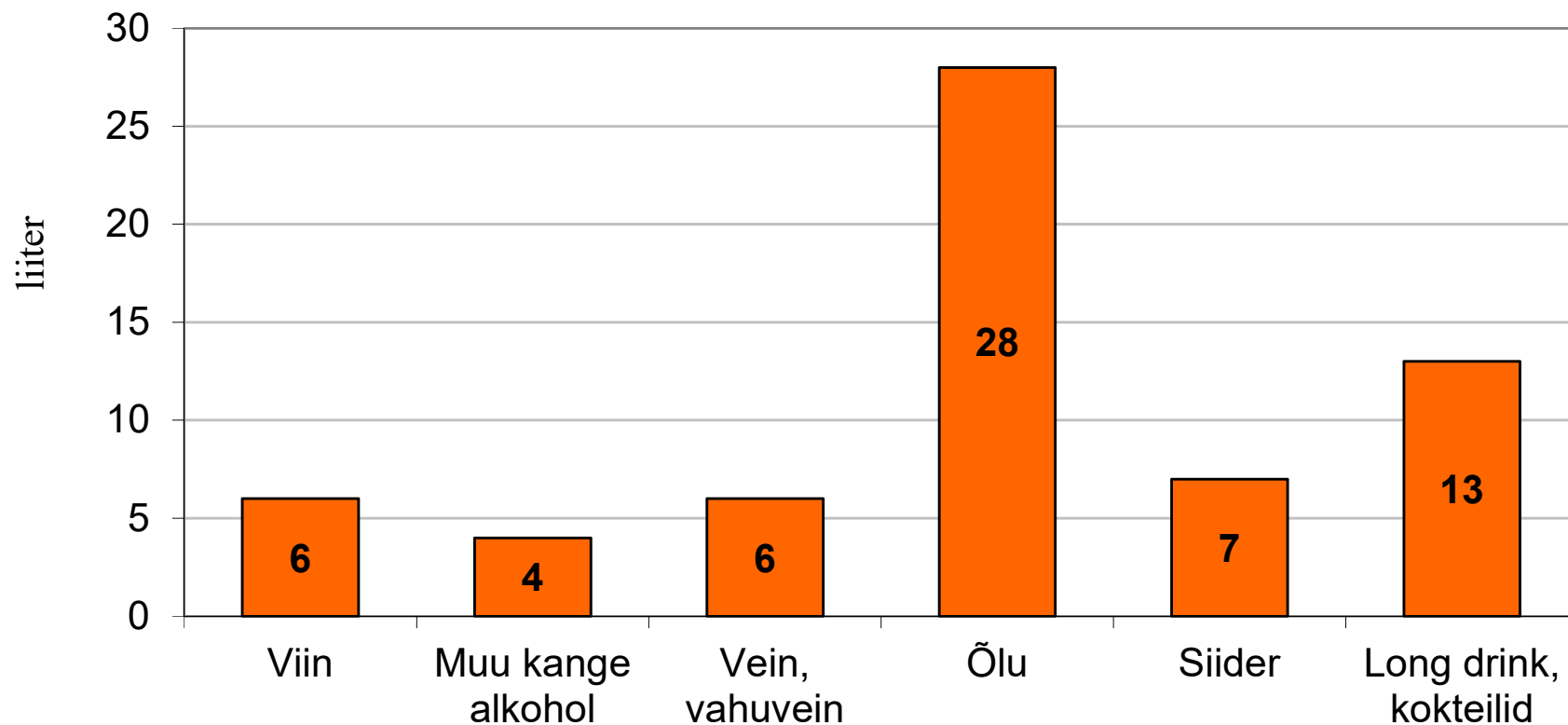
Lätist alkoholi ostnud inimeste teadmine 2016. ja 2017. aastal (% vastanutest)

Kui 2016. aastal teadis kedagi alla poole, siis 2017. aastal ligi 2/3 vastanutest

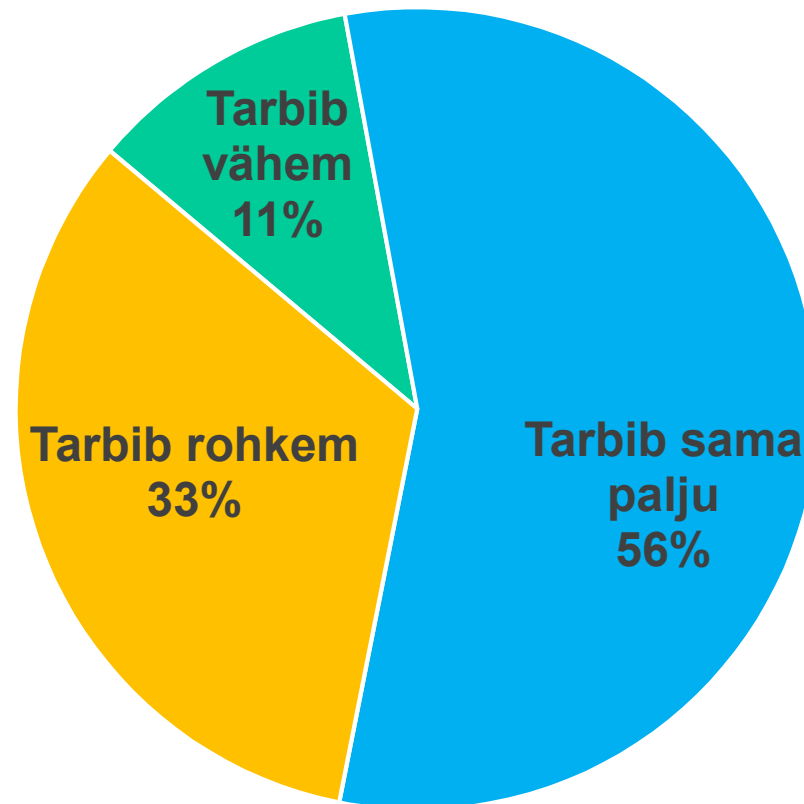

Lätist ostetud alkoholsete jookide varu 2017. aasta lõpus (liitrit iga vastava joogi omaja kohta)

Lätist alkoholi ostnud inimestest oli kodus alkoholi varu 72%-l. Õllevaru omas 45%, kange alkoholi varu 43%, veinivaru 36%, viinavaru 34%, siidrivaru 7% ja long-dringi varu 6% Lätist alkoholi ostnutest.

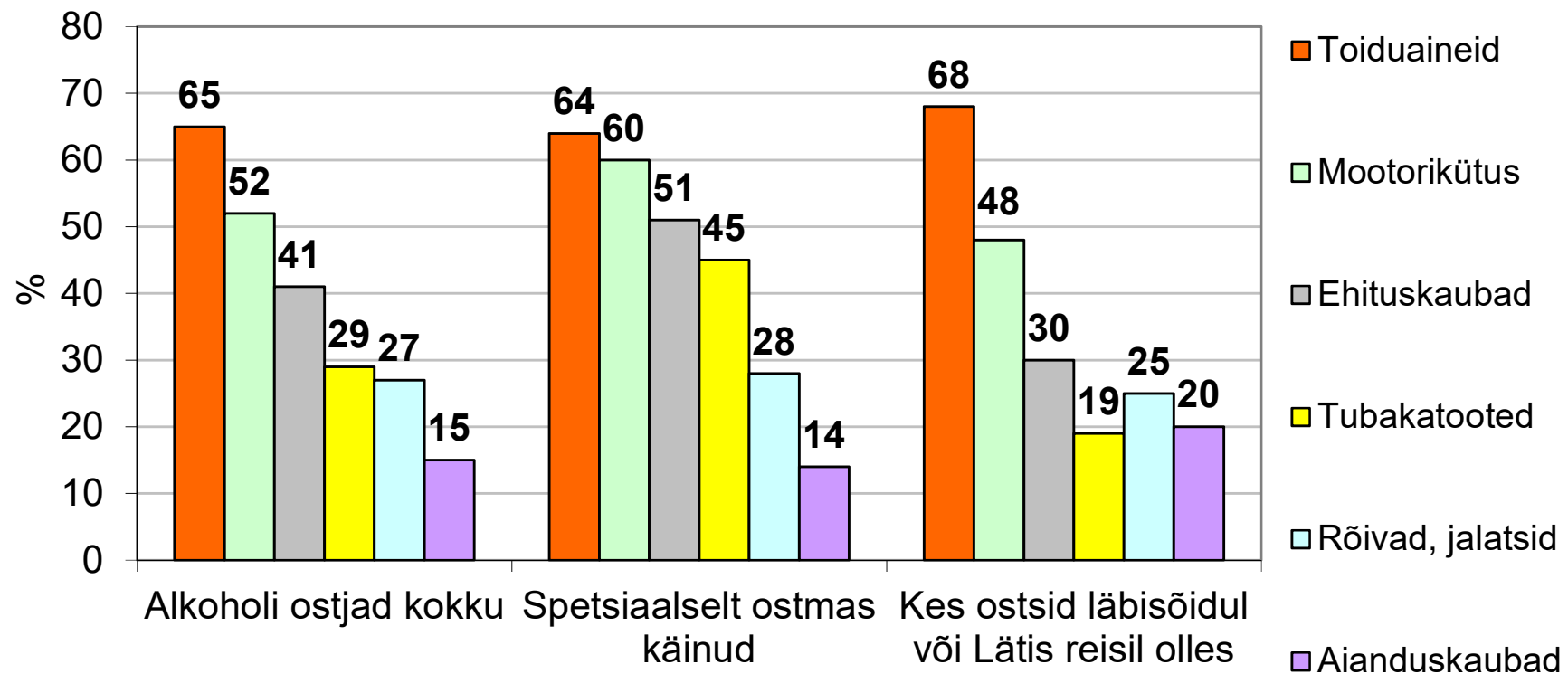

Koduse varu mõjumine alkoholitarbimisele 2017.
aastal (vastajate jaotus)

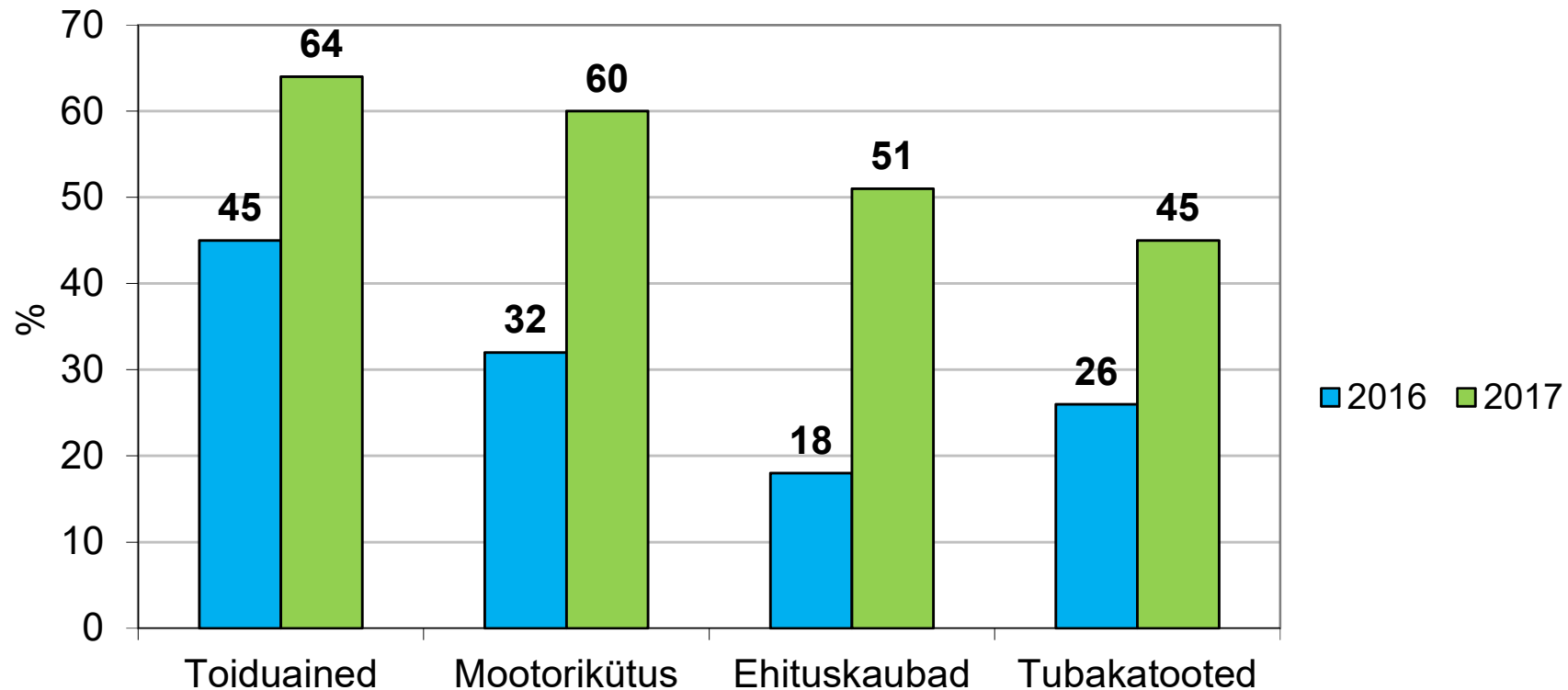

Teiste kaupade kaasaostmine Lätist alkoholi ostes 2017a. (% Lätist alkoholi ostnud vastanutest)

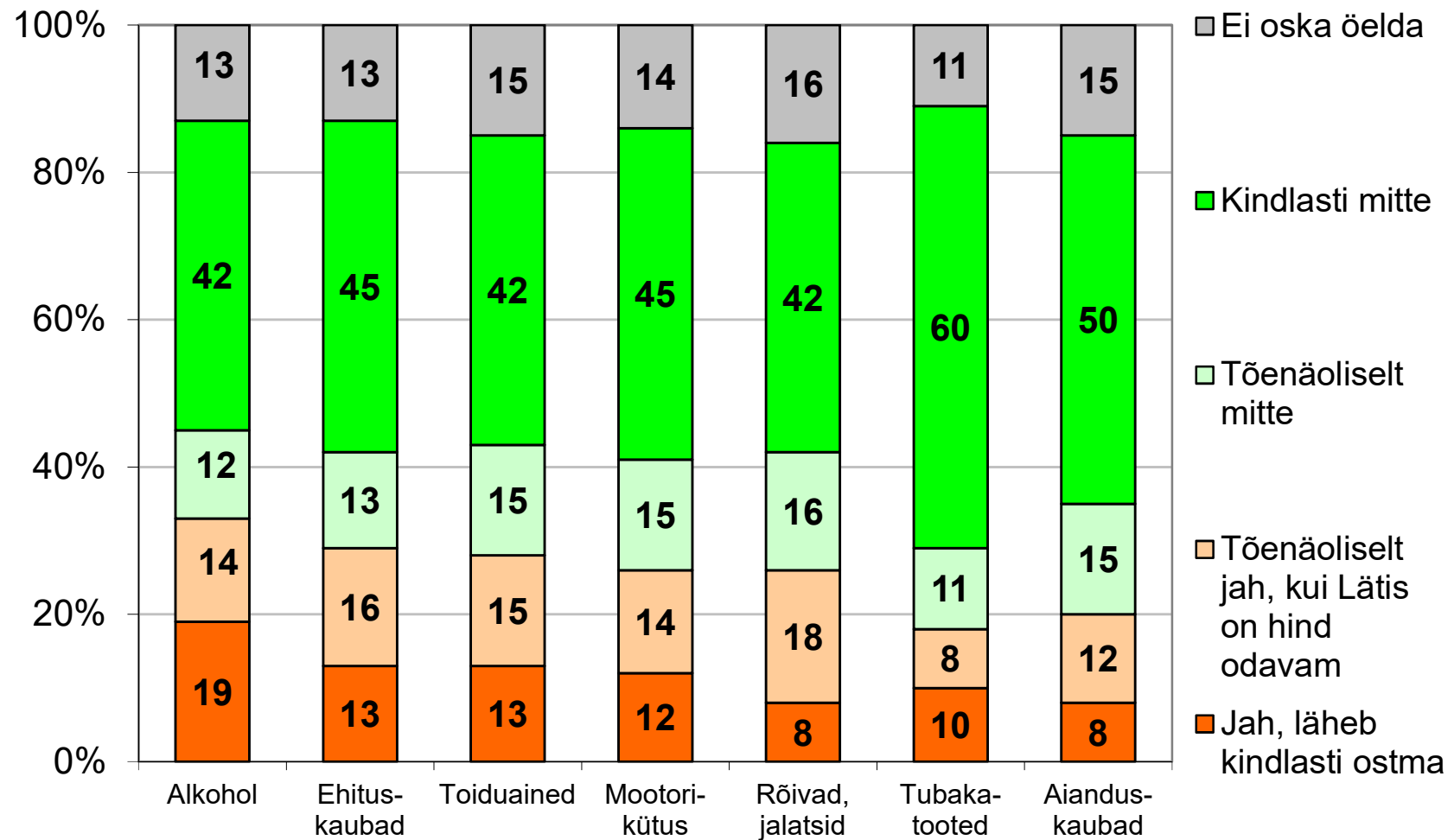
Keskmiselt osteti Lätist 2017. aastal kaupu 725 euro eest. Sealjuures spetsiaalselt alkoholi ostmas käinud inimesed ostsid kaupu keskmiselt 1070 euro eest.

Teiste kaupade kaasaostmine Lätist 2016 ja 2017.a. (% Lätist spetsiaalselt alkoholi ostmas käinud vastanutest)

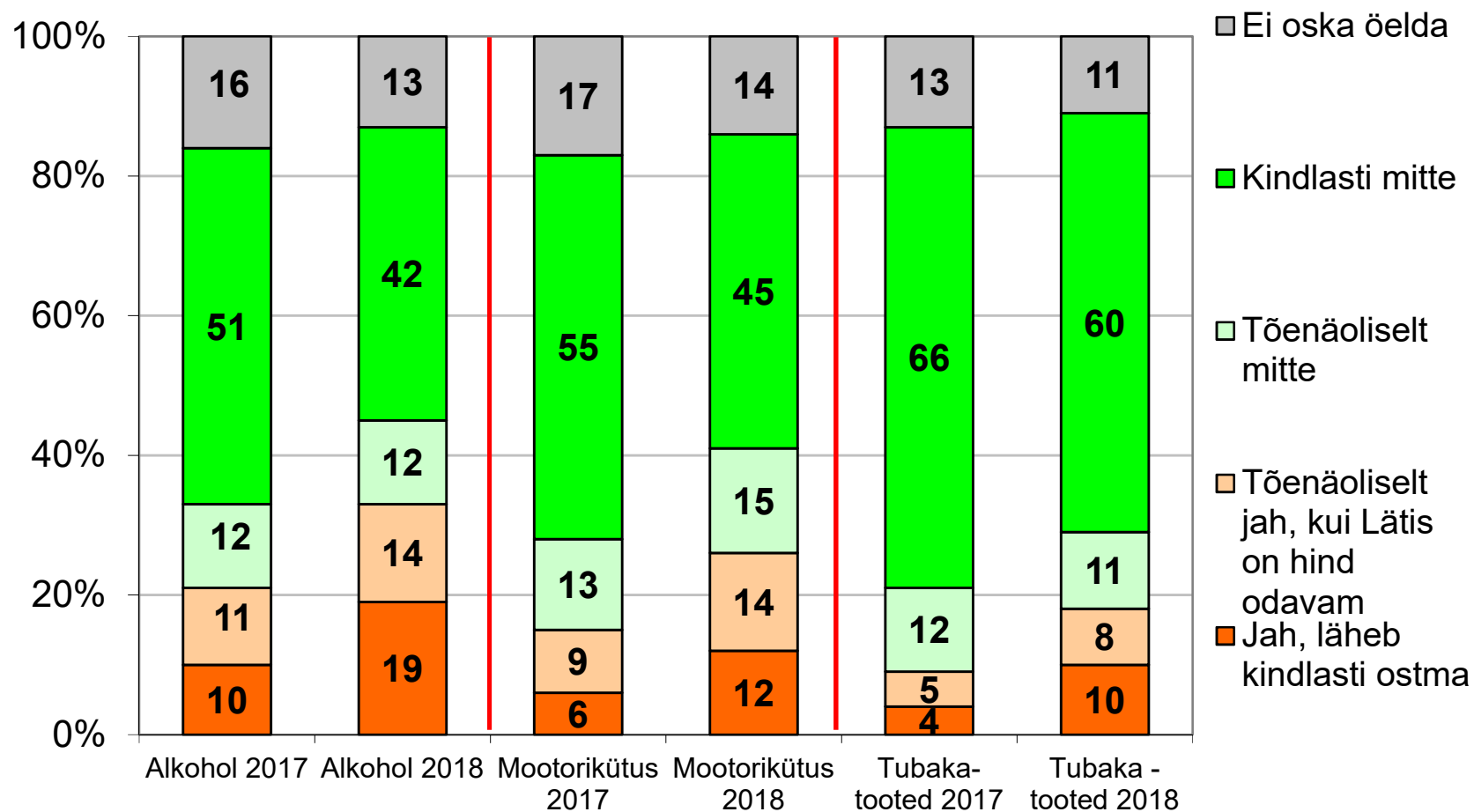

Lätist kaupade ostmise plaanid 2018. aastaks (% vastanutest)

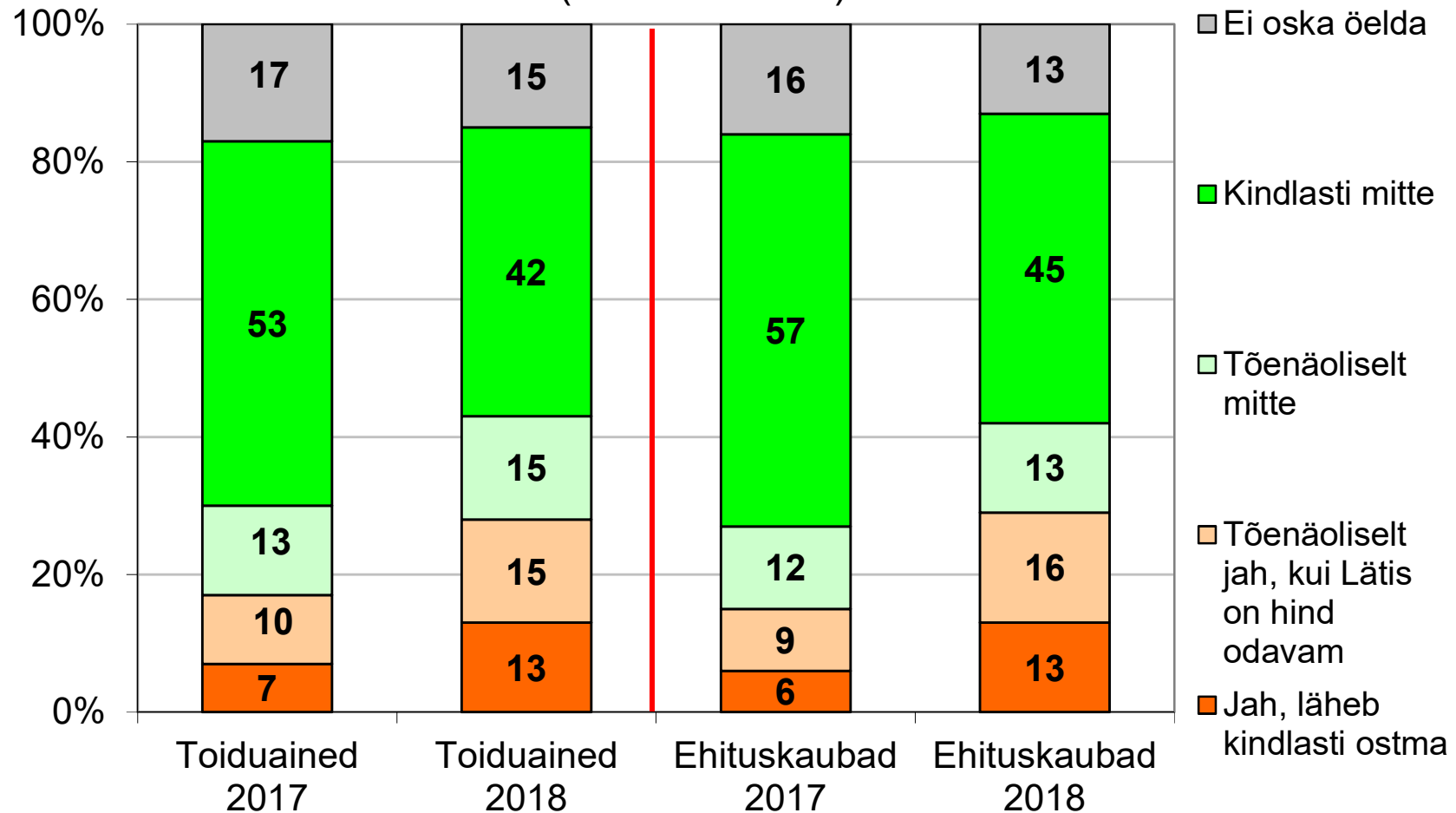

Millised olid Lätist aktsiisikaupade ostmise plaanid 2017. aastaks ja millised on 2018.aastaks (% vastanutest)

Millised olid Lätist kaupade ostmise plaanid 2017. aastaks ja millised on 2018.aastaks (% vastanutest)

Lätist alkoholiostja profiil

mehed

suurema alkoholi
tarbimisega

eestlased

30-49 aastased

Lätist alkoholi ostja

elukoht Lõuna-Eestis või
Pärnus

kõrgema sissetulekuga

madalama haridustasemega

- 2017.aastal piirikaubanduse maht Lätiga oluliselt kasvas
  - suurenes Lätis ostmas käinud inimeste osakaal
  - suurenes käimissagedus
  - suurenesid ostumahud
  - suurenesid kulutused
  - laienes piirkond, kust Lätti ostma minnakse
  - laienes ostetavate kaupade nomenklatuur
- Eesti tarbijad on hakanud tegema suuri alkoholi oste
- Kodudes on suuremad alkoholi varud
- Esialgsel hinnangul on Lätist toodud alkoholi kogus 2017.aastal absoluutalkoholis ligi 3 korda suurem kui 2016.aastal
- Keskkonnakahju rikutud taara tagastussüsteemi tõttu
- 2018.aastal aktiivne piirikaubandus jätkub
- Riik on oma mõtlematu tegevusega tekitanud probleemi, mida oleks saanud vältida